

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 53.

Maribor, dne 10. maja 1912.

Letnik IV.

Pred vrati Maribora.

Kamnica, 10. majnika 1912.

Neko posebno gibanje se opazuje zadnji čas v neposredni okolici Maribora. Majejo se nekaj trdne nemškutarske trdnjave, pašaliki mariborskih, od Slovencev živečih nemških purgarjev. Pri občinskih volitvah v posameznih občinah mariborske okolice vstajajo Slovenci in se postavijo po robu proti onim, ki bi liki grajskim valpetom radi gospodovali nad našimi občinami. Ne posreči se sicer našim ljudem povsod izrojevati zmage, vendar se nemčurske trdnjave pri vsakem slovenskem naskoku močno zmajajo. Preraja se naša lepa okolica. Minuli so časi, ko je Slovenec slepo sledil nemškutarjem iz mesta. — „Sami hočemo gospodariti v naših občinah“, tako se glasi klic slovenskih volilcev pred vrati mesta Maribora.

Včeraj, dne 9. maja, so bile v naši občini občinske volitve. V občini se je pojavila zdajnja leta splošna nezadovoljnost proti občinskemu gospodarstvu. Kako pa tudi ne? Saj gospodarijo v našem občinskem odboru po večini tisti ljudje, ki sodelujejo pri občinskem gospodarstvu v Mariboru, kjer se kopičijo dolgovi leto za letom in se zvišujejo občinske doklade. Enako se godi pri nas. Kje so kmečki močje, ki so nekaj vzorno gospodarili v naši občini? Ljudje, ki so privreli od vseh vetrov skupaj, kupili naše kmečke domove, oni hočejo biti neomejeni naši gospodarji. Domače slovensko kmečke in delavsko ljudstvo se prezira, ono bi naj samo delalo roboto nemškim meščanom in njihovim nemškutarskim privržencem, naše narodne svetinje se teptajo, govori se o ustanovitvi šulferajnske šole, da bi le bili občinski izdatki še večji. Govorilo se je, da slovenskim posestnikom v hribih nad Kamnico ne gre pravica, da bi sedeli v občinskem odboru. Vse to je nas kamniške Slovence napotilo, da smo se pripravili, kolikor je bilo mogoče, na volilno bitko. Zadnji teden, posebno pa dan pred volitvijo, so švigali Mariborčani od volilca do volilca. Posebno se je obdelovalo nevedne in omahljivce. Nemški meščani imajo pri nas veliko vinskih kleti, v njih pa sladko vince, ki je imelo nalogo jim pomagati do zmage. To sredstvo je res nasprotnikom imenitno pomagalo. Povali so prijatelje rujne kapljice v vinske hramove,

kjer so se nekateri res zapisali nemško-purgarski stranki. Pri agitaciji za purgarsko stranko so se največ trudili: c. kr. davkarski uradnik Doleček, nađučitelj Hofbauer, bivši c. in kr. častnik Zergolern, trgovec Grubitsch, trgovec Poš v Koroški cesti in tudi klobučar Bregar.

Tudi od naše strani se delo za volitve ni zamenjalo. Izvršili smo reklamacije, imeli smo pogosto volilne sestanke in smo dobro organizirali agitacijo. Slovenska stranka je izvršila svojo dolžnost v polni meri.

V četrtek na vse zgodaj so drvele cele vrste fijakerjev iz Maribora; vozili so se v Kamnico nemški meščani, volilci in volilni priganjači. Celo mariborski župan dr. Schmiderer je došel na kamniško bojno pozorišče. Vsak volilec, ki ne čuti v sebi moške odločnosti in kremenite značajnosti, je imel takoj v jutru na vratu vsiljivega posilinemškega agitatorja.

Prepričani smo bili, da če zmagamo, bomo v ožgled našli agitaciji nasprotnikov zmagali v III. razredu s skromno večino. Preštete smo imeli naše vrste. Ko pa smo zvedeli, da so nasprotniki s pomočjo vina, šnopsa in guljaža pridobili na svojo stran nekaj nezavednežev, smo vedeli, da propademo. Izid je bil v III. razredu sledeči: naši kandidati Lednik Jožef, Hlebič Ivan in Maček Jurij so dobili 24 glasov, nasprotniki Pečar, Hofbauer in Heu pa 28 glasov.

A kljub propadu se nismo preplašili. Pripravili smo se na naskok II. razreda. Tudi tukaj se je šlo le za par glasov. Klobučar Bregar v Mariboru je baje obljubil, da se bo ali volitve vzdržal, ali bo pa volil vsaj nekaj naših, gostilničar Marinšek je obljubil voliti z nami, računali smo tudi na glas gostilničarke Šostarič v Mariboru. A ti trije so glasovali za Nemce. Razmerje je bilo v II. razredu sledeče: Slovenci Lednik, Lorbek in Doško 8 glasov, Nemci Grubitsch, Haas in Doleček 11 glasov. Če bi bila Marinšek in Bregar držala besedo, bilo bi razmerje drugačno.

Volitve I. razreda se Slovenci nismo udeležili, ker smo razpolagali samo z 2 glasovoma med 9.

Ni nam upadel pogum, če tudi smo propadli. Bojevali smo se za pravično stvar in če ne bi bilo nekaterih izdajic in omahljivcev, bi bili mi zmago-

valci. Vsekako pa bomo proti volitvam vložili — ugovor!

Proti nam je delal tudi c. kr. uradnik Doleček! To si je treba zapomniti! Če naši slovenski uradniki ne smejo živahneje stopiti v politično volilno vrvenje, kako velja za nemške uradnike druga mera!?

Nekaj smo vendar dosegli: Pokazali smo našim nasprotnikom, da se Slovenec v mariborski okolici ne da več komandirati od nemških in pa posilinemških meščanov, posebno pa ne od tistih, ki žive od našega denarja. V nas je močno vsklila samozavest. Stresla, močno stresla se je včeraj posilinemška kamniška trdnjava. Se en tak potres, pa bo v razvalinah. Vsem našim zvestim volilem pa: Poštenjaki, ne udajte se! Krepko naprej, zmaga bo naša!

Donava in Dardanele.

Znana, 65 km. dolga in na nekem mestu re 2 km. široka morska ožina, ki loči Evropo od Azije, takozvane Dardanele, je politično že več kakor enkrat zainteresirala Evropo. Tokrat pa igra ta ožina posebno važno vlogo, ker je vsled italijansko-turškega spora zaprta ter nedostopna trgovskim ladijam. Sicer Turčija vedno zartjuje, da bodo Dardanele v najkrajšem času zopet izročene trgovskemu prometu, a ta zatrjevanja se do sedaj pod raznimi pretvezami niso izpolnila, kljub temu, da trpi mednarodni trgovski promet — in ne malo avstrijski — prav občutno gospodarsko škodo. Komaj so Italijani vsled svojega nepremišljenega napada na Dardanele povzročili, da je Turčija iste zaprla, že so se zvišale žitne cene na vseh evropskih žitnih trgih. Južna Rusija namreč izvažajo skozi Dardanele mnogo žita: pšenico, rž in oves v zapadno in srednjo Evropo. Ta pot izvažanja ni draga. Sedaj pa mora Rusija izvažati svoje žitne pridelke po železnicah, to pa silno podraži žitne cene na raznih evropskih trgih.

Neko srednjo pot med železnico in Dardanelami pa tvori Donava, po kateri se zamore v normalnih razmerah tudi prevažati žito iz Rusije skozi bučevikov kanal do Holandskega in Hamburga, toda ta vožnja je tudi dražja, kakor ona preko Gibraltarja.

Tudi številnim industrijskim podjetjem dela zaprtje Dardanel občutno škodo. Uvoz v Turčijo je se-

kapelico, zabode s silo, da preboje sliko in zadere meč do ročaja vanjo.

„Če so častiti gospod duhovnik zadaj“, pravi zaničljivo, „dobili so jo zdaj-le pđsteno, prav po zasluženju, ker ne znajo poslušati postav in ukazov njegovega veličanstva, naše presvitile cesarice Elizabete!“

Otroški krik se začuje izza slike, kakor bi bil kdo ranjen.

Grofica Uršula hoče k sliki, toda Topclife jo pahne nazaj.

„Le počasi, blaga gospa! Bomo že mi očeta in častitega mašnika pozdravili in mu v roke segli, da sklenemo prijateljstvo z njim in vrvice, ki mu bo zadrgnila grešni vrat!“

„Hahahaha“, zakrohotal se je Topclife in vsi orožniki.

Počasi vzdigne poveljnik sliko in res se vidi skrit prostor. Pa obraz se mu stemni. Bil je prepričan, da najde v tem izdanem kotičku katoliškega duhovnika.

Pa mesto istega sedi zadaj mali Pankrac in njegova sestra pri — igrači!

Igrače so ležale okrog obeh otrok, da se je videlo, kakor bi bil to vedno njih navadni prostor za igranje.

Prestrašena otroka skočita hitro ven k materi v sobano.

„Mati, kdo pa je to, da naju moti pri igri? In kaj pa hočejo ti močje?“

Topclife se je ugriznil v ustnice same jeze. Torej jih je hlapec Tomaž za nos vodil. Da bi bil tukaj kraj, kjer skrivajo katoliškega duhovnika, ni verjetno, kako da potem puste otrokom, da se igrajo tu?

Tako si misli sam pri sebi in že sklepa, kako bo hlapec Tomaž kaznovan, ker je vodil za nos njegovega poveljnika orožnikov!

Bil je razjarjen in tudi osramoten. Pogledal je

PODLISTEK.

Za prepričanje.

(Konec.)

Stara grofica Margareta je zatrepetala ob tej grozni vesti. Živo ji stopi pred oči ona strašna noč, ko je bil vjet stari župnik in so vojaki zažgali grad nad njih glavami.

„Da, da“, pravi duhovnik. „Jaz moram sedaj ven, nasproti jim moram! Uboga grofica Margareta ne prenese več tega obiska surovih orožnikov. Saj je najbližja pot v nebo čez „Tybun Hill“ (to je kraj, kjer so bile tedaj ječe in morišče za katoliško duhovnike).

Že je hotel junaški duhovnik oditi iz sobe, ko se 13letni Pankrac oglasi:

„Oče, ne! Vi ne smete ven! Mi ne moremo biti brez Vas! Kaj bomo počeli? Uboga stara mamica bodo umrli brez Vas! Poskusimo z zvijačo. Jaz in mala sestra bova pomagala.“

Načrt je bil kmalu storjen: Duhovnik naj se obleče v obleko dekle, skrivna soba naj se le na pol zapre, tam naj se pa igraja mali Pankrac in mala sestra.

Sklenjeno, storjeno. In to ravno še o pravem času, ker truma orožnikov je stopila v hišo, ko je bilo vse storjeno.

„Je grofica Uršula doma?“ zarohni poveljnik vratarju, „pa saj vem, da je. Primiti ga in peljite ga za menoj! — Drugi obstopite hišo! — Nikdo naj vam ne uide! — Bogato plačilo vas čaka za današnji plen! — Ha, ha, ha, zopet se je tiček vjel v — past!“

Topclife je bil zelo surov človek. Posebno sovražstvo je pa še imel do ubogih katoliških duhovnikov. Polovil, ali vsaj pomagal je poloviti več katoliških duhovnikov, kakor kdo drugi na celem Angleškem.

In na to je bil jako ponosen. To je bilo tudi vzrok, da je postal poveljnik.

Grofica Uršula mu pride na hodniku že nasproti.

„Mislila sem, da nas boste pustili v miru, ko ste se že lahko napili krvi Gilbertov, katere ste poklali. Pa, zmotila sem se! Se vas žeja po naši krvi. O, Bog bo plačnik!“

„Grofica, ne žalite me! Njeno veličanstvo kraljica je zvedela, da skrivate tukaj v svojem gradu mašujočega duhovnika, kar je pa po njenih milostljivih postavah prepovedano. — Nalogo imam, da ga vjamem!“

„Pa, prosim, imejte vsaj usmiljenje z ubogo staro grofico, katero zna divje razsajanje razburiti do smrti!“

„Dobro! Pokažite nam duhovnika, pa bomo takoj mirno odšli. Plačali boste le naloženo denarno kazen!“

„Ne, izdajalka pa grofica Uršula ne bo! Če je duhovnik tukaj, poiščite ga sami!“

Topclife da najprej sklicati vse posle skupaj v glavno sobo grada in postavi pred nje orožnika za stražo. On sam pa hiti po stopnicah v tretje nadstropje.

Hitel je ves vesel proti sobi, katero je opisal izdajalec Tomaž kot ono sobo, kjer je skrit altar in duhovnik.

Bil je prepričan, da ga gotovo tam najde, in število duhovnikov, katere je on polovil, se bo pomnožilo za enega, pomnožila tako tudi njegova veljava pri oblastih.

„Tukaj imate vašega duhovnika“, pravi krohtaje se proti grofici Uršuli. „O, ga bomo že dobili“, in potegne meč iz nožnice in začne nalašč na drugem sobinem koncu zabadati v steno in v vse slike po steni.

Ko pride do slike, katera mu je bila od izdajalca opisana kot slika, pod katero je skrit uhod v

da namreč otežkočen in je postal mnogo dražji. A to dardanelsko vprašanje je pa sedaj hipoma potisnilo v ospredje važnost Donave za celo srednjo in zahodno Evropo in bo bržčas povod, da se odstranijo razne zapreke, ki vladajo v Avstriji in Nemčiji radi plovbe po Donavi.

Trenotno občuti posebno Francija otežkočen uvoz žita iz Rusije. Tam so dosegle pšenične cene visokost, kakoršne že niso imele od leta 1882 sem; meterski stot pšenice stane namreč že K 31.30, med tem ko stane na Dunaju samo 25 K. Že prej so bile pšenične cene nenavadno visoke. Vlada se je poprijela sredstva, ki se je že poprej vedno dobro obneslo: natveziti lastno onemoglost drugim — do enquete. Govorilo se je mnogo na isti, menjale so se razne misli, ali pripomočka, odpraviti neznosno draginjo, pa le nihče ni iznašel. Tudi od znižanja colnine si ne obetajo posebnih uspehov, kajti isto ne pomeni nič drugega, kakor nagradbo za uvoz. Znižati nameravajo colnino od 7 na 5 frankov, a med tem časom je pa padla cena pšenice zopet na 31 frankov, ker se je raznesla vest, da je na potu mnogo argentinskega žita.

Kar se pa zopet tiče Dardanel, je iste v vseh časih vestno čuval vsakokratni gospodar Carigrada. Z oslabiljenjem Turčije in ojačenjem in prodiranjem Rusije se je zopet pričela baviti evropska diplomacija z dardanelskim vprašanjem. Polagoma je prodirla Rusija do Črnega morja in tako je prišlo že leta 1809 do neke pogodbe med Anglijo in Turčijo, glasom katere je prepovedan vhod vsem neturškim bojnim ladijam, in leta 1842 je bila pogodba, ki je bila sklenjena med petimi velesilami in med Turčijo, potrjena. Pogodba iz leta 1878 v berlinskem miru je pa potrdila princip zaprtja Dardanel. L. 1829 je blokiralo rusko vojno brodovje v sporazumu z Anglijo vhod v Dardanele. Leta 1833 so dovolili Turki Rusom, da so se zasidrili pred Buyuk-Dere, prepovedali so pa prehod Angležem in Francozom. V krimski vojski leta 1853 so pa poslednjim zopet dovolili prehod skozi Dardanele in angleško-francosko vojno brodovje je priplulo dne 3. novembra 1853 v Bosporus. Tudi leta 1878 so priplule angleške bojne ladije že v Dardanele, da branijo Carigrad pred Rusi. Kakor v krimski vojski, tako so bile tudi ob priliki drugih evropskih homatij zaprte Dardanele po več let in trgovina je trpela pri tem vedno ogromno škodo.

Delj časa trajajoče zaprtje Dardanel bi povzročilo, da bi se na južnem Ruskem nakopičilo ogromno žita, a industrijski krogi, osobito avstrijski, bi pa izgubili v prebivalcih Črnega morja svoje najboljše odjemalce. Naša država bi torej morala napeti vse sile, da izpopolni vodno cesto po Donavi. Na Bavorskem že mnogo bolj cenijo vrednost Donave kot vodne ceste, kakor pri nas. Tako na primer so zgradili lansko leto v Regensburgu dobro podnavsko luko. Do pojava Turkov v Evropi se je pridno porabljala Donava kot vodna cesta v Carigrad in v Malo Azijo. Če tudi je dandanes izgubila moč Turkov glede Donave svojo vojaško važnost, se vključ temu ni mogla Donava pospeti do tiste važnosti, ki ji dandanes naravno pristaja.

„Straža“ je najuglednejši spodnještajerski list, toroj inserirajte!

površno še v par sob, potem preklinjeval odšel v mesto.

Neka dekla mu je še vežna vrata odprla.

Ko bi bil Topcliffe malo natančneje pogledal — morda bi bil spoznal v njej iskanega katoliškega duhovnika.

Pa bil je preveč razsaren in skušal je samo, prej ko mogoče oditi iz grada! — — —

Poslednice razkola za rusko cerkev.

Piše Al. Leben.

Danes nam odgovarja zgodovina na vprašanje: ali niso za rusko cerkev nastale nobene posledice in ali more za njo biti popolnoma vse eno, da živi tako veliki del krščanstva v razkolu in ali je ruski državi koristilo ali škodovalo, da je v religioznem razvoju in upravi nastopila svoja lastna pota.

Na prvo vprašanje odgovorjam z besedami veleznanege cerkvenega historika, profesorja A. Ehrharda, kateri v svojem delcu: „Die orientalische Kirchenfrage und Österreichs Beruf bei ihrer Lösung“ (str. 25) pravi:

„Razkol, je bil eden najusodepolnejših dogodkov, ki so kedaj zadeli cerkev božjo na zemlji, usodepoln ravno tako za zahod, kakor za vzhod.

Zahod je izgubil najbolj delujoče elemente v o-miki, ker je prenehalo duševno občevarje z grško cerkvijo, katera je ostala v živi dotiki s časom velikih cerkvenih očetov, med tem ko je bil zapad potisnjen v čisto druge kulturne razmere. Na mesto tega prijateljskega občevarja je stopil teološki boj z orijentom, v katerem je bila marsikatera moč ugonobljena, ki bi sicer z večjo koristjo lahko služila drugim nalogam.

Gospodarski, poučni tečaji na Spod. Štajerskem.

Ta teden se vrši na vino- in sadjerejski šoli v Mariboru travniški tečaj. Tak tečaj bi gotovo bil velikega pomena za Spodnje-Štajersko, če bi bila predavanja v jeziku, ki ga razume naše kmečko ljudstvo, torej v slovenskem jeziku. Predavanja pa so samo v nemščini. Modrost štajerskega deželnege odbora stoji na isti višini, kot njegova skrb za gospodarski napredek Spodnje-Štajerske. Če bi se tak nemški poučni tečaj priredil na Gornjem ali Srednjem Štajerskem, bi to bilo primerno; za Spodnje-Štajersko pa je nemški tečaj nesmisel. V tem se pa tudi zrcali tista velika skrb štajerske deželne avtonomne uprave za gospodarski napredek slovenskega štajerskega ljudstva. Venomer zadržuje deželni odbor in kmetijska družba, zadržuje nemški listi, za katerimi kajpada caplja „Štajero“ in radikalno-narodni (?) „Narodni List“, da je gospodarski blagor spodnještajerskih prebivalcev merodajnim nemškim činiteljem v deželi ravno tako pri srcu, kot srednje- in gornještajerskih Nemcev, in da v tem oziru postopajo do pičice objektivno in nepristransko. Kakšna pa je ta skrb, vidimo že iz tega, da nam Spodnje-Štajercem ne privošči gospodarskega pouka v našem domačem jeziku. Zato pa ni čuda, da se taki tečaji odlikujejo po praznoti klopi. Imenovanega travniškega tečaja, ki bi bil lahko velikega pomena in bi rodil dosti uspehov, se namreč udeležuje samo 8 — beri in reci: osem — poslušalcev, in sicer 7 slovenskih mladeničev in 1 nemška gospodična. Kaj ne, sijajna udeležba! Ali se tak tečaj sploh splača? Zakaj zapostavlja deželni odbor slovensko kmetijsko šolo v St. Juriju? Zakaj ne prireja na njej sličnih slovenskih tečajev? Smo li Slovenci manj vredni element v deželi? Mi ne verjamemo nobenim zatrditvam besedam in obljubam več, temveč hočemo videti dejanja. Prej pa tudi ne bo miru v deželi. Minimum slovenskih zahtev je in ostane: gospodarska enakopravnost Slovencev z Nemci. Od tega ne odnehamo. Kako pa izgleda ta enakopravnost sedaj, se že vidi iz tega, da nam niti gospodarskih poučnih tečajev ne privošči v slovenskem jeziku. Vzpričo tega velja geslo: boj za enakopravnost od točke do točke.

Razvoj zadružništva v Nemčiji.

Leta 1911 imamo zaznamovati zelo velik napredek kmetijskega zadružništva v Nemčiji. Nič manj kot 1349 zadrug je bilo na novo vpisanih v zadružni register, nasprotno jih je bilo izbrisanih samo 262, tako da se je njih število pomnožilo za 1087. Ta pomnožitev je mnogo večja, kakor je bila prejšnjega leta, ko je znašala 813.

Močno so se pomnožile vse vrste zadrug, če ravno ne vse enako. Hranilnice in posojilnice so se pomnožile za 627 ali za 4.01 odstotkov, nakupovalne in prodajalne zedruge za 56 ali za 2.47 odstotkov, mlekarne zedruge za 63 ali za 1.87 odstotkov, ostale zedruge za 337 ali za 11.88 odstotkov v primeri s stanjem prejšnjega leta. Čeravno so bile hranilnice in posojilnice že poprej zelo razširjene, se je vendar njihova števila zopet jako pomnožilo. Manj so se pomnožile nakupovalne in prodajalne zedruge ter zadržne mlekarne. Najbolj so se zopet pomnožile ostale zedruge. Posebno močan prirastek izkazujejo tu električne zedruge, katerih se je ustanovilo 204

Kako visoko v zunanjem sijaju, v notranji vsebini in cerkveni plodovitosti bi se povzpeli veliki srednjeveški koncili, če bi se orijentalci škojje enotno posvetovali z okcidentalnimi o velikih nalogah, katere je krščanstvo imelo rešiti v tistih stoletjih! — Kako popolnoma drug značaj bi imele mogočne križarske vojske, ako bi frankovski vitezi našli bratovsko ljubezen in učinkujočo pomoč v bizantinski državi! Velikanski blagoslovi, ki bi vsklili iz tega združenja za vse krščanstvo proti zakletemu sovragu krščanskega imena, se razvidijo iz kulturnega napredka, ki ga je dobil zapad od gibanja križarskih vojsk, dasi ravno so se temeljna misel in najvišji cilj v taki pičli meri uresničile. Med tem ko so vsi ti blagoslovi izostali, je imela bizantinska država prenesti najgorenkejšo posledico cerkvene ločitve, svoj popolni poraz, katerega so ji prizadeli Turki, ki so podjarmili Carigrad; zapadu pa je pretila, ko je bila razrušena ta mogočna trdnjava, skozi stoletja nevarnost, da tudi postane žrtev polumeseca.

Še neko drugo heugodno posledico za zahod ne smemo prezreti: zmanjšanje njegovega cerkvenega obzorja in njega omejitve na zapadne dežele. Na te se je koncentriralo delovanje cerkvenih faktorjev od XII. do XVI. stoletja, če tudi papeštvo od svoje univerzalne naloge ni nikoli obrnilo svojih oči. Posledica teh razmer pa je bila, da so se mnoge cerkvene institucije splošnega pomena ustvorile v takih oblikah, ki so pred vsem sošile le za zahod, ki splošno cerkveno misel niso udeležile in so jih orijentalci radi tega smatrali kot enostranske latinske ustvorenje ter jih še danes smatrajo kot take.

Da ruski državi ločitev od okcidenta, ni koristila, se danes skoro splošno pripoznava. Profesor Alfonz Ramband pravi v svoji „Zgodovini Rusije“:

„Ker se je ruska država odtegnila vsakršni nadoblasti od strani Rima, ni mogla tudi v nevarnih

na novo. Dalje je bilo na novo ustanovljenih 43 zadrug za vnovčevanje živine, 36 vodovodnih zadrug, 27 strojnih zadrug, 24 konjerejskih zadrug in 12 zadrug za sušenje krompirja.

Če vzamemo v poštev te izpremembe v zadružništvu, dobimo, da je bilo koncem leta 1911 skupno 25.262 zadrug, med njimi:

98 osrednjih zadrug,

16.243 hranilnic in posojilnic,

2.321 nakupovalnih in prodajalnih zadrug,

3.427 mlekarjskih zadrug in

3.173 ostalih zadrug.

Število članov teh 25.562 zadrug se cení približno na 2½ milijona.

To ogromno število novih zadrug iznova potrjuje izkušnjo, da gospodarske stiske silijo ljudi k združevanju v zedruge. Vzrok za ustanovitve toliko novih zadrug moramo iskati pred vsem v slabi letini. Strašna suša, ki je vladala lansko leto, je napravila nemškemu kmetijstvu škode več sto milijonov mark. Še skoro bolj občutno škodo kakor suša, je pa povzročila živinska kuga. Vse to je sililo do tedaj še neorganizirano ljudstvo k ustanavljanju novih zadrug, posebno posojilnic. Tako se je samo v zadnjem četrtletju 1911 ustanovilo nič manj kot 206 posojilnic, med tem, ko se jih je prejšnjega leta zadnje tri mesece ustanovilo samo 83. Slab izpad letine je tudi vplival na skupno kupovanje krmil. Te tako mnogobrojne zedruge so se največ ustanovile po lastni inicijativi prizadetih krogov. To nam kaže, da je ljudstvo samo spoznalo in uvidlo korist zadrug in da ni treba prav nobene posebne propagande za ustanavljanje.

Zvezde kakor tudi posamezne zedruge si prizadevajo sodelovati pri blagovni kupčiji, notranji kolonizaciji, razdolževanju, pri razširjanju elektrike, sušenju krompirja, pri čobrodelnosti na kmetih itd. Hitri razvoj današnjega zadružništva jih sili v to. Ako nočejo kmetijske zedruge podleči v boju z drugimi organizacijami, je nujno potreba, da se stalno izpopolnjujejo.

To velja v prvi vrsti za največ razširjeno in najboljše organizirano skupino kmetijskih zadrug — za kmečke hranilnice in posojilnice. Pretečeno leto so se oglašale zelo pogosto pritožbe o naraščajočem tekmovanju privatnih bank, še bolj pa javnih hranilnic. Ne redko se je pojavil skoro divji boj za hranilne vloge kmečkega prebivalstva. Z visokim obrestovanjem, s šumno reklamo, javnim ali prikritim uradnim podpiranjem se je skušalo izvabiti prihranke kmečkega ljudstva iz kmečkih posojilnic. Pojavljajo se celo stremljenja, delati kreditnim zadrugam postavne ovire v njihovem delovanju. Gotovo je proti takemu postopanju resna beseda na mestu v obrambo, kateri mora slediti skoraj tudi dejanje. Gospodarskim razmeram primerna ureditev zadrug in pravilno ter varno poslovanje so najboljše orožje proti raznim nasprotnikom.

Slično velja za zadružno nakupovalno organizacijo. Razna znamenja kažejo, da mnogo veleindustrijskih organizacij raje sklepa kupčije s trgovci, kakor z nakupovalnimi organizacijami kmetovalcev. Vzroki so zelo razumljivi, četudi neutemeljeni. Kmetijske nakupovalne organizacije so poklicane zastopati interese konsumentov in so torej manj dobro došli odjemalci, kakor trgovci, katerih namen je lasten dobiček. Tako postopanje producentov nasproti zadružnim organizacijam pa je kratkovidno, kajti brez sodelovanja zadrug se ne bo doseglo posebnega višanja potrebščin.

dneh nobene pomoči pričakovati od tam, kakor so jo Španci v boju z Maľvri, Nemčija pri podjarmljenju Slovanov in Fincev, sveta dežela v križarskih vojskah, Ogri v svojem nacionalnem boju s Turki dobili od Rima. Ko so Mongoli napadli drugoverske Ruse, ki so bili zahodu docela tuji, jim ni prišla nobena evropska četa na pomoč, kakor Grkom ne, ko so jih napadli Osmani. — Ruski knezi seveda niso bili kaznovani z interdiktom, kakor Robert francoski, niso tako ponižno prosili papeža Gregorja VII. za milost, kakor Henrik nemški, toda tem večje in tem bolj hlapčevsko je bilo ponižanje, ki jih je čakalo na dvoru mongolskih kanov.

Kaj pa je tudi mogla pričakovati ruska cerkev od svoje revne, oropane, hirajoče matere? Njen položaj je presegal vso mogočo bečo.

„Kakor hitro se je vzhodna cerkev izločila od cerkvene edinstva“, pravi Likowski (Unia, str. 67), „uglasnila je kmalu in naglo luč znanosti, s katero je razsvetljevala skozi toliko stoletij krščanski svet; izumrla je v njej svetost, ki je bila slava in občevarje, vreden kras orijenta v prvih časih krščanstva. V časih od sv. Damascena naprej le težko najdemo v orijentu kakega slavnega teologa, izvzema Focija, poznejšega pseudopatrijarha konstantinopolskega. In čim bližje se je pomika čas XVI. stoletja, tem večje je bilo smrtno spanje, katero obdaja ta nekoč tako bogato blagoslovljeni del cerkve Kristusove.“

Ako se kedaj opozori na prednost, ki izvira iz slovenske liturgije, se ne sme pozabiti, da ni bil izključen privileg samo orijentalne cerkve, temveč pravzaprav dar, ki so ga Slovani sprejeli od papeža. Ruska cerkev je postala sicer nacionalna, ker pa je postala dekla države, postala je glede svojega božjega poslanstva nezvesta svojim vernikom.

Slivnica, 1. aprila 1912.

Tudi na polju mlekarstva je zadruga organizacija neobhodno potrebna, kajti vedno več zahteva jo konsumentje z ozirom na kakovost mlekarških izdelkov in čim dalje več teh izdelkov gre v tujino. Izpopolnjevanje v tehniki in gospodarstvu podpira to stvar. Hitro naraščanje mest in industrijskih krajev zahteva dalje tudi, da se mlekarške organizacije bavijo vedno intenzivneje z oskrbovanjem mest s svežim mlekom.

Kar se tiče ostalih vrst zadrug, je treba omeniti, da so se skoro pri vseh zvezah ustanovile posvetovalnice o elektrotehničnih zadevah, ki imajo nalogo, spraviti električne zadeve v pravi tir. Tudi zadruge za vnovčevanje živine ter vinarske zadruge so se izdatno pomnožile.

Za Pesnico.

Želja Nemcev, pogaziti v tla vse Slovence, in zlasti pa še one, ki prebivajo severno od Maribora, je postala že prava strast. Vsako sredstvo se jim zdi dovoljeno, samo če bi jim pripomoglo stopiti Slovence na tilnik. Za to jih seveda silno boli, da se ravno ti Slovenci tako pogumno bore in tako krepko drže. Že s St. Iljem imajo svoje velike križe. Vrgli so se na to našo severno postojanko z vso silo. Varčevali niso z denarjem, kupovali so posestva, naseljevali nemške protestante, naročili so si nemških šolarjev, pritiskali kolikor je bilo v njihovi moči, a vse skup jim ni nič pomagalo. St. Ilj še vedno krepko stoji in upi Nemcev, da si ga podjarmijo, postajajo od dne do dne manjši. Umevno, da jih zato neizmerno boli, ker se je pri zadnjih občinskih volitvah nekoliko južnejša slovenska postojanka Pesnica otrsela Nemcem in nemškutarjem ter je izvolila zavedno slovenski občinski odbor, kateremu je postavila na čelo odločnega slovenskega moža. Hinc illae lacrimae in odtod trud priboriti si na Pesnici zopet ono moč, katero so imeli prej. In na svoje grdo in nasilno delo gredo Nemci zelo sistematično. Zavečajo se, da teh vrlih slovenskih mož, ki imajo sedaj odločilno besedo na Pesnici, ne bodo nikdar pridobili, da bi zatajili svoj materni jezik. Možati in ostri boji, v katerih so se že morali meriti s temi našimi ljudmi, so jim dovolj jasno povedali, da se ti ne vklonijo. Ugrabit nam hočejo zato našo deco. Iz slovenske mladine, ki je seveda naša bodočnost, hočejo ustvariti nemške janičarje in s temi janičarji si hočejo priboriti občino in napraviti most od Grada do Maribora. Je to nasilno, nekulturno, nemoralno delo, toda Nemcem se zdi vse dopustno, kadar se jim gre za njihovo prodiranje. Iz vseh teh vzrokov opažamo, da Nemci v zadnjem času s posebno intenzivnostjo in vnemo delajo za nemško šolo na Pesnici. Da bi imela ta agencija večjo privlačno silo, zato pravijo in pišejo, da bo šola na Pesnici Kernstockova šola in se tudi pod tem imenom specijelno zbira za šolski fond. V „Marburgerci“ od dne 9. t. m. priobčuje poslanec Wastian pod sentimentalnim naslovom: „Eine kleine Bitte an das deutsche Herz“ (mala prošnja na nemško srce) članek, v katerem pozivlja Mariborčane, da se polnoštevilno udeležijo gledališke predstave, ki se vrši jutri dne 11. t. m. v mariborskem gledališču v korist nemški šoli na Pesnici. Predstavljalo se bo Anzengruberjevega „Der Pfarrer von Kirchfeld“ in Kernstock bo tudi nekaj vposlal, nekaj beletrističen opomin.

Tako vidimo, da postaja boj za Pesnico vedno bolj vroč. Nemci se poslužujejo vseh pripomočkov, da bi si priborili to našo severno obmejno stražo. A uverjeni smo pa, da se bodo vsi nemški naklepi razbili ob značajni kremenitosti in jekleni vstrajnosti vrlih slovenskih Pesničamov. Pesnica je in ostane slovenska!

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, 8. maja.

Zbornica je danes v tišem in mirnem razpoloženju začela prvo branje vladne predloge o izpremembi delokroga ministrstva za javna dela in trgovinskega ministrstva. Tekom debate je utemeljeval vladno predlogo ministrski predsednik grof Stürgkh sam. Pojavile pa so se zlasti od obrtne strani proti predlogi jako ostre kritike in nasprotja proti nameravani pridelitvi obrtnega šolstva trgovinskemu ministrstvu.

Proti vsemu pričakovanju pa se ni mogla debata o tej vladni predlogi končati. V debato je posegel tudi poslanec dr. Laginja, ki je pričel z obstrukcionističnim govorom. Dr. Laginja je temeljito in ostro kritiziral sedanje stanje na Hrvaškem ter nezakonitosti Čuvajevega režima. Svojega govora pa danes še ni končal. Prosil je predsednika, da ga v prihodnji seji nadaljuje.

Koncem seje je bila prava komedija. Razvila se je namreč debata, ali naj večrajšnje zločine sodi en grajalni odsek, ali dvanaest odsekov. Poslanci so s svojimi debatami predsednika tako zmešali, da ni mogel zavzeti preciznega stališča in je prekinil sejo, da se je o stvari posvetoval z načelniki strank.

Konečna odločitev se je prepustila posameznim oddelkom, ki so se faktično zedinili na to, da bo čisto samo en grajalni odsek, ki bo sodil nekvalificirano postopanje poslancev razgrajalcev: Teufel, Hummer, Sommer, Albrecht, Schürff, Widholz, Glöckel,

Abram in Winarsky. Grajalni odsek pa bo še le v prihodnji plenarni seji, ki bo v petek, poročal o končnih uspehih preiskave.

V parlamentarnih krogih pa so tudi danes vzbujaile mnogo pozornosti iz Budimpešte prihajajoče vesti ter so poslanci zlasti živahno komentirali govor ministrskega predsednika Lukácsa v seji ogrske zbornice. Ostri nastop Lukácsa proti grofu Stürgkhu je vse iznenadil.

Posebno zanimanje političnih krogov so vzbujaile tudi na Dunaju se vršee konference konvedskega ministra Hazajja, ki se tičejo vprašanj brambne reforme. Z nova in vedno določeneje se pojavlja vest, da vlada ne doseže definitivne rešitve brambne predloge, da ne pride do definitiva, temveč da bo zahtevala brambni provizorij, eventuelno da se bo morala za slučaj, da se ji ne posreči niti tega provizorija spraviti pod streho, tudi zadovoljiti za letos z običajnim rekrutnim kontingentom.

Dunaj, 9. maja.

Državna zbornica ni imela danes plenarne seje, pač pa so zborovali razni odseki.

V budjetnem odseku se je razpravljalo o obnovitvi pogodbe med državno upravo in donavsko paroplovno družbo. Referent dr. Steinwender je predlagal, da naj državna uprava zviša omenjeni družbi letno subvencijo od 1.000.000 K na 1.200.000 K. Na željo vlade se je ta seja proglasila za tajno z ozirom na to, da se je poslanec Kolischer bavil s tarifnimi vprašanji. Po daljšem posvetovanju so se končno zedinili, da se izvoli pododsek, ki bi naj izdelal novo pogodbo in jo predložil odseku. Prihodnja seja budjetnega odseka se vrši prihodnjo sredo.

Tudi draginjski odsek je imel sejo, v kateri je bilo glasovanje o predlogih pododseka za posredovalno trgovino, za železniške tarife in stavbe za be do ter so bili predlogi sprejeti. Nadalje so bili sprejeti predlogi poslanca dr. V. r s t o v s k e a, zadevajoči uravnavo trgovine na termin z Ogrsko in pa predlog, da se pozivlja vlado, da predloži zakonski načrt, glasom katerega bi naj bile postavno prepovedane dobavne pogodbe za žito z daljšo kot šestmesečno dobavno dobo. Sprejet je bil tudi predlog, ki poziva vlado, da naj podpira zadrugištvo, ustanovi zadrugiško osrednjo blagajno ter da se povzdigne mala trgovina s primerno subvencijo.

V brambnem odseku se je nadaljevala generalna debata o brambni predlogi. Govorilo je več poslancev. Poslanec Heilinger je zahteval pospeševanje obrtnikov od strani vojaške uprave. Prihodnja seja se vrši prihodnji torek.

V železniškem odseku se je obširno debatiralo o predlogu poslanca Heine o načrtu železniških investicij. V debato so posegli razni poslanci. Tudi železniški minister dr. pl. Förster in zastopnik finančnega ministrstva sta v več kakor triurnem posvetovanju pojasnjevala to vprašanje.

V justičnem odseku se je nadaljevala debata o kazenski odredbi upravnim potom.

V opravnem odseku se je razpravljalo o predlogu poslanca dr. Steinwenderja o spremembi nekaterih točk državnozborskega pravilnika.

Stranka prava.

Opatija, dne 9. maja. Tukaj je imelo 20 bivših saborskih poslancev, pripadajočih hrvaški stranki prava, zaupni sestanek, na katerem se je razpravljalo o političnem položaju in nadaljnjem delovanju te stranke. Konferenci je predsedoval dr. Mile Starčević. O konferenci je bil izdan komunike, v katerem se odobrava delovanje strankinega vodstva ter se izreka zahvala Hrvaško-slovenskemu klubu, da se je v državnem zboru in v delegacijah odločno in jasno postavil na stališče stranke prava ter v tem kritičnem času zahteval pred najvišjimi faktorji monarhije, da se končno in pravično reši hrvaško vprašanje; ob enem se izraža zahvala tudi ostalim klubom v poslanski zbornici in onim delegatom iz gosposke zbornice, ki so „v čustvu poštenosti zavzeli stališče v obrambo hrvaškega naroda.“ Dr. Susteršiča se naproša, da sporoči to zahvalo posameznim klubom in delegatom. Končno so bila odobrena razna poročila ter storjeni važni sklepi glede nadaljne politike in taktike hrvaške stranke prava. Zahvala Hrvaško-slovenskemu klubu se je brzojavno poslala na naslov dr. Susteršiča.

Rusija.

Ruski dijaški revolucionarni komite je obsodil naučnega ministra Kasso na smrt. Za atentat je bila izžrebana neka dijakinja. Djakinja pa se je v svojem stanovanju zgrévala. Vzela je strup in se sama sebe usmrtila. Policija je uvela preiskavo in je v njenem stanovanju našla zelo kompromitirajoča pisma. Takoj po noči je policija aretirala več ruskih dijakov kot revolucionarje.

Nemčija.

V pruski čežalni zbornici je prišlo včeraj do burnih prizorov. Med govorom poslanca Schiffererja o zakonu za ojačenje nemštva na vzhodnem Pruskem je socialdemokratični poslanec Borchardt delal medklace. Zbornični predsednik ga je večkrat poklical k redu, ker pa ni hotel prenehati, ga je končno izključil od seje. Borchardt pa ni hotel zapustiti še zbornice in predsednik ga je dal po policiji iztirati iz zbornice. O zakonski predlogi je še govoril poslanec Kloppenberg (Dane), ki je rekel, da bi ljudstvo moralo biti pasje ponižno, če bi prenašalo to zatiranje. Izjavil je, da ta izjemni zakon ne prinese nemštva nobenih uspehov.

Raznoterosti.

Kdor še ni izbrisal iz svojega srca domovine, naj se spomni, da more „Slovenska Straža“ izvršiti krepko delo ob meji le, če ima dovolj sredstev. Narodni naš nasprotnik je požrtvovalen, med nami pa mora vsak žrtvovati, kar more, ako hočemo, da zajezimo nasprotnikov naskok na vero in jezik naših dedov. Zato hitite vsi z vstrajnim delom za „Slovensko Stražo“!

Nemka za češko narodno obrambo. V Pragi je umrla Nemka Ana Kreuz. Ko so odprli njeno oporoko, so našli, da je vse svoje premoženje 50.000 K zapustila češki Matici Skolski. Njeni nemški sorodniki hočejo oporoko sodno izpodbijati, češ, da je bila pokojnica blazna.

„Zarja.“ Slovensko katoliško akademično telniško društvo „Zarja“ v Gradcu naznanja, da se je na drugem rednem obnem zboru dne 3. maja 1912 odbor sledeče spremenil: iur. Alojzij Remec, predsednik; phil. Josip Gombotz, podpredsednik; iur. V. Masič, gospodar.

„Slovenski Straži“ je daroval prečastiti gospod Henrik Hrašovec, župnik v Vuhredu, 3000 obrabljenih znamk. Prav srčna hvala! — Za „Slovensko Stražo“ je daroval velečastiti gospod Feliks Vršič lepo število obrabljenih, krasno urejenih poštih znamk. Hvala prisrčna!

Odborova seja Matice Slovenske dne 2. maja 1912. Predsednik se spominja pokojnega pisatelja dr. Janeza Mencingerja, pokojnega odbornika in pisatelja dr. Jakoba Šketa in pokojnega člana zemljepisnega odseka dr. Josipa Cerka. Smatra se za primereno, da se literarne zapuščine izroče institucijam, kakor je Matica Slovenska, kjer se čuvajo pogube in so vobče pristopne. Nekaterih strok abecedarji za Jugoslovansko Enciklopedijo so popolnoma prirejeni. Odobri se predlog narodnopisnega odseka, da naj pripravljalni odbor za umetniško literarno in narodopisno slovansko razstavo v Pragi razširi svoje vabilo na vse prizadete slovenske korporacije, oziroma instance. Vložena je prošnja za nadaljevanje, oziroma povišanje letne državne podpore. Matica Slovenska je stopila v zameno za publikacije z novo Matico Bolgarsko v Carigradu, namenjeno Bolgarom v Turčiji. Določijo se nekatere podrobnosti glede oddaje tiska letošnjih publikacij. Odkloni se prevod romana „Pod jarmom“, ker že izhaja drug preod iste romana v nekom dnevniku. Pasijonske igre, ki so se do najnovejših časov igrale v nekaterih krajih Slovenske, bo treba zbrati in urediti. Teksti bi izšli ali v Matici Slovenski, ko bodo končane Narodne pesmi, ali pri Jugoslovanski Akademiji v Zagrebu. Za leto 1912 so plačali 804 člani.

Na predlog zastopnikov S. L. S. se je v seji ljubljanskega občinskega sveta dne 8. t. m. sklenil oster protest proti Čuvajevega režimu na Hrvaškem. Liberalci so po svoji stari navadi, ker je predlog izšel iz vrst S. L. S., sitnariili, a dosegli niso nič drugega, kakor da bodo tudi Hrvatje s časom spoznali njihovo sebično naravo. Druge nesreče ni bilo.

Slovenem pravico! Češka občina Stablovice v Sleziji ni hotela sprejeti nemškega odloka c. kr. o krajne sodnije. Vsled tega je prišlo do dolgotrajnih bojev med občino in oblastim. Končno je pa zmagala občina. Deželna sodnija in okrajno glavarstvo sta se izrekli, da ni mogoče prisiliti češke občine, da bi sprejemala od sodnije nemške dopise. Stablovice so v Avstriji, in kar velja za češko občino, mora veljati tudi za slovensko. Za to, slovenske občine, zavečajte se svoje narodne dolžnosti in uradujte samoslovenski! To je naša pravica!

Slovenska iznajdba. Naš rojak gospod Ludovik Bajde je iznašel pripravo, ki utegne biti povsod marsikateremu naših bralcev. Kako radi pošlusamo lepo ubrano godbo, a cvet in krona lepe muzike je gotovo orkester na lok. Poslušal bi marsikdo in tudi igral, a priučiti se goslim in vijoli in vijolončelu, ni baš lahka stvar. Treba je plačevati leta in leta učitelja zato in tudi na pridnost učenčev se stavijo tolike zahteve, da mnogi prijatelji muze preje opešajo, preden so dospeli le do polovice pota proti svojemu cilju. — Brez primere enostavnejša je priučitev pri Bajdetovem glasbilu, ki se imenuje klavijolina, kar obstaja v bistvu iz klavirjevih tipek in prave vijoline. Če poznaš note in glasovirjevo tastaturo, potem ti ni treba drugega, nego še nekaj tednov vaje, da lahko nastopiš pri vsaki društveni prireditvi ali domači veselici. Igranje v višjih in nižjih legah je popolnoma irelevantno in ne povzroča najmanjših težav ne pri enem in ne pri drugem glasbilu kvarteta. — Zelo lepo spremlja klavijolina klavir, zato spada k pianofortu domačih glasbil vselej tudi klavijolina. Posebno lepo se vjema s klavijolino harmonij in orglje, zato je v novi iznajdbi dana našim cerkvenim pevskim vodstvom najlepša priložnost, da si oskrbijo s primeroma majhnimi stroški lepe orkestre na koru, ki naj povečujejo slovensko službo božjo. Poročevalc teh vrstic sem dvomil svoj čas o glasbeni vrednosti klavijoline, morda se godi tebi, cenjeni čitatelj, istotako. V tem slučaju ne vem drugega, nego da ti zakličem v imenu iznajditelja: Pridi v Ljubljano, Dunajsko cesta šte. 75, in prepričaj se na lastne oči in ušesa!

Kaj je alkoholizem? Stališče velikih mož nasproti alkoholu. Alkoholizem pomeni učinke alkoholne zlorabe na človeka. Razločujemo pa osebni in socialni alkoholizem. Osebni alkoholizem so vsi škodljivi

vi učinki trajne zlorabe alkohola pri eni osebi; ti škodljivi učinki so raznovrstni (razne dušne in telesne bolezni, kakor zastrupljanje vsled alkohola, srčna bolezen, kakor v golčanju, bronhijalni katar, protin, blaznost itd., nemalokrat tudi revščina). O socialnem alkoholizmu pa govorimo, če niso vsa ta zla na posameznih, redkih osebah, marveč v kakem socialnem telesu (občini, državi, narodu, družbi). V prejšnjih časih, ko je bilo pridelovanje žganja le še skrivnost posameznikov, je bil alkoholizem bolezen posameznikov, sedaj v novejšem času je pa postal bolezen narodov in zato tudi bolj nevaren kakor prej. Radi tega je nastalo pereče alkoholno vprašanje, katero zavzema med drugimi socialnimi vprašanji eno prvih mest. Kako naj se reši alkoholno vprašanje? Z bojem proti alkoholu! Oglejmo si sedaj nekoliko stališče velikih duhov proti alkoholu. Edison (iznajditelj velikih reči) pravi: „Čemu ne pijem vina? Znam kaj boljšega opravičiti s svojimi možgani, kakor jih zastrupljati.“ Profesor Helmholtz, velik naravoslovec prejšnjega stoletja, pravi: „Najboljše misli so mi prišle, ko sem se sprehajal o lepem vremenu po gozdu, vsaka tudi najmanjša količina alkohola ni pijača mi je pa te misli le razpodila.“ Prof. Orel pravi: „Najhujši sovražnik človeštva je alkohol, še hujši kot kuga, kolera, vse vojske; poživini človeško družbo, uniči plemenitost, ohromi, posurovi, uniči že naprej na duši in telesu sledeče rodove s celo trumo nalezljivih bolezni.“ — 42 profesorjev breslavskega vseučilišča je sestavilo oklic, v katerem pravijo: „Znanstveno je dokazano, da vsaka opojna pijača tudi v malih količinah zmanjša človekovo pozornost.“ Ravno isto trdi 600 holandskih zdravnikov v spominski knjigi, ki so jo izdali. — Dali bi se navedli še mnogi drugi sloviti znanstveniki, katerih utemeljeno mnenje se popolnoma vjema z gorenjimi trditvami.

Štajersko.

Mariborske novice.

Nesreča. Matija Kugler, delavec pri železnici na koroškem kolodvoru v Mariboru, je v torek zvečer pri davanju vode tako nesrečno padel, da je dobil več težkih poškodb na glavi, ustih in na levu nogi. Se le čez eno uro je prišel poklicani rešilni voz, kateri ga je potem odpeljal v mariborsko bolnišnico.

„Slovenska Straža“ ima v ponedeljek svoj družinski večer v gostilni g. Kirbiša.

Katoliški slovenski rokodelski pomočniki prirede na vnebohod dne 16. t. m. izlet k Sv. Križu nad Mariborom, kjer bodo predstavljali žalostno: „Sinovo masevanje“ in salivko „Kramar pri zvitem rogu“. To predstavah je prosta zabava. Na vsopredru je tudi govor. Čisti dobiček je namenjen za „Slovensko Stražo“, zato pridite v obilnem številu! Začetek ob 3. uri popoldne.

Radovednost. Jutri zvečer se vrši v mariborskem gledališču, kakor poročamo že na drugem mestu, predstava Anzengruberjevega „Der Pfarrer von Kirchfeld“, katere čisti dobiček je namenjen za nemško šolo na Pesnici. Radovedni smo, koliko Slovencev bo pri tej predstavi. Po izkušnjah, ki jih imamo, smatramo vse za mogoče.

Študenti pri Mariboru. Naše katoliško slovensko izobraževalno društvo ima 19. t. m. popoldne v gostilni gospoda Sauperla večjo prireditev. Natančnejši vsprej priobčimo prihodnjic. Za danes samo opozarjamo vse slovenske študente, da se veseliče gotovo udeležijo.

Celjske novice.

Čebelarstvo poučno predavanje priredi podružnica za Celje in okolico na praznik vnebohoda dne 16. t. m., ob 3. uri popoldne, pri čebelnjaku gospoda nadučitelja Karola Vizjaka na Pubečnem pri Celju. Predaval bo gospod Jurančič. Čebelarji, udeležite se mnogoštevilno! — Podružnica.

Volitev župana v občini celjska okolica bo v nedeljo dne 19. majnika 1912, ob 8. uri zjutraj, v občinski pisarni.

Lepa starost. Umrli je v Celju gđc. Degen, hišna posestnica, ki je dosegla lepo starost 94 let.

Čudno je, da imajo nekateri trgovci Savinjske doline tako ljubezen do naših nemških trgovcev. Že pred kratkim smo poročali, kako nalaga vedno nek trgovci narodne Savinjske doline svoje blago pred nemškim trgovcem, kojega soročniki so šli že skoraj vsi „Los von Rom.“ Sedaj smo videli zopet stajati pred to trgovino voz nekega trgovca iz Mranskega. — Opombe ne dostavimo nobene, ker jo lahko dostavi vsak.

Katoliško podporno društvo je imelo pretečeno sredo svoj XXXII. redni občni zbor. Društvo je velikega pomena posebno radi tega, ker že nad 30 let vzdržuje zasebno dekliško šolo č. šolskih sester; brez te bi morala slovenska dekleta ali ostati brez vsakega pouka ali pa bi bila prisiljena obiskovati nemško šolo. Za to šolo je imelo društvo v preteklem letu 4856.50 K dohodkov in 4908.87 K stroškov. To društvo je tudi priredilo božičnico za 70 učencev o-koliške šole, katere je obdarilo z obuvalom in s toplo obleko. V novi društveni odbor so bili izvoljeni gospodje: Fr. Ogradič, dr. Josip Serneč, Ferdinand Golgranc, Janez Čemažar, L. Šah, Ivan Gorišek, Jakob Kosi, Fr. Hmeč in Fr. Lipovšek. Gospod Če-

mažar je bil voljen častnim udom društva zaradi zaslug, katere ima za društvo. Vsem cenjenim gospodom, ki so do sedaj podpirali društvo, naj bo tem potom izrečena prisrčna zahvala. Priporočila se jim društvo pa še tudi v nadaljno dobrosrčno naklonjenost!

Avtoomnibus-promet med Celjem, Dobrno in Novocerkvijo. Kakor že lansko leto, bo tudi letos za časa sezone vozil avtoomnibus med kolodvorom Celje in med Dobrno-Novocerkvijo in sicer za osebni promet. Vozni red je sledeči: Iz Dobrne ob 8.30, prihod hod v Celje ob 9.30. Iz Dobrne odhod ob 12, prihod brno ob 11.30. Iz Celja odhod ob 4.20, dohod na Dobrno ob 5.20 popoldne. V Celju bo ital omnibus na podaljšani ulici Ringu pred kolodvorom.

VI. redni občni zbor „Slovenskoga trgovskega društva v Celju.“

se je vršil v soboto dne 4. majnika v knjižnici Nar. doma v Celju.

Predsednik gospod Ravnikar otvoril zborovanje, konstatuje sklepčnost, spominja se umrlih članov gospoda Janko Vavkenu in Karol Vaniča, katere sta bila ves čas obstoja društva zvesta člana ter preide k dnevnemu redu.

Zapisnik lanskega občnega zbora se ne čita, ker je bil dobesedno v časopisih objavljen.

Tajnik gospod Sorman poroča, da se je na lanskem občnem zboru izvoljeni odbor sestavil sledeče: predsednik Ivan Ravnikar, podpredsednik Fran Leskovšek, tajnik gospod Peterneč, blagajnik gospod Sorman, odborniki gospodje: Stermecki, Delakorda, dr. Božič, Prica, Lukas, Cvenkel (St. Peter), Petrovar (Ivanjkovci), Kramar (Trbovlje), Piliš (Zalec), namestniki pa gospodje: Pernat, Kramar, Novak in Dergas.

Ker je tajnik gospod Peterneč med letom odišel iz Celja, je nameravalo društvo najeti uradnika, kateri bi opravljal tajniške posle proti nagradi, vendar se to z ozirom na razne izražene pomisleke ni moglo poveriti nečlanu in je vsled tega prevzel tajništvo gospod Sorman. V odbor se je poklical gosp. Kramar.

Vodstvo posredovalnice je prevzel namesto k vojakom odišlega gospoda Peteka gospod Vrščič.

Društvo je imelo začetkom leta 5 ustanovnih, 74 rednih, 8 podpornih članov. Vsled smrti, izstopa ali odhoda je odpadlo: 1 ustanovni, 19 rednih in 1 podporni član. Na novo je pristopilo 25 rednih članov, tako da šteje društvo danes 4 ustanovne, 80 rednih in 7 podpornih članov.

Tekoče društvene zadeve je društvo reševalo v sedmih sejah. Razen teh so se vršili vsak četrtki trgovski sestanki.

Umrli: ustanovnemu članu Janjotu Vavkenu in rednemu članu Karolu Vaniču, je položilo društvo na krsto lep venec, pogreba pa se je udeležilo po deputaciji.

Društvo je priredilo učni tečaj za trgovske vaje, kateri se je pričel meseca novembra 1911. Poučuje se slovenska korespondenca enkrat na teden. Uči gospod nadučitelj Armin Grašnik.

Celjski slovenski trgovci in obrtniki so izdali med letom 3000 reklamnih plakatov z načrtom mesta Celje, kateri so se razposlali po vsem Spodnjem Štajerskem.

Nadalje je društvo vložilo meseca septembra 1911 pritožbo na glavno ravnateljstvo južne železnice na Dunaju zaradi zapostavljanja slovenskega jezika na postaji v Celju, ker se ne sprejema samo slovenski pisanih vozni listov in daje strankam samo nemška obvestila in prejema potrdila. Rešitve na to pritožbo društvo kljub urgenci do danes še ni sprejelo.

V celjski bolnišnici se nahajajočemu trgovskemu sotrudniku iz Kozjanskega se je podelila podpora 10 K.

Člani društva dobivajo list „Slovenski Trgovski Vestnik“ brezplačno.

Tajnikovo poročilo se je odobrilo.

Blagajnik poroča, da je imelo društvo v pretečenem društvenem letu prejemkov 880.57 K, izdatkov 733.72 K, prebitka torej 146.85 K. Društveno premoženje znaša: fond tolniške blagajne 2389.76 K, glavica 1546.92 K, razpoložnina 571.93 K, fond za izdajo reklame 156.20 K, skupaj 4664.81 K.

V imenu računskih pregledovalcev poroča gospod Berk, da je račune pregledal in v redu našel, nakar se tudi ta točka odobri.

Pri točki slučajnosti stavi gospod Kovačič bodočemu odboru nasvet, da stopi glede posredovalnice v dogovor z mariborskim trgovskim in obrtnim društvom.

Gospod Berk stavi vprašanje, kako je z zadevo ustanovitve trgovske bolniške blagajne za okolico Celje. Izvaja, da je v okolici in v mestu Celju mnogo uradnikov, kateri so do sedaj zavarovani le pri nemških zavarovalnicah in predlaga novemu odboru, da zadevo dovede do cilja.

Ker se nihče več ne oglasi k besedi, zaključil predsednik občni zbor.

* * *

Na občnem zboru izvoljeni odbor se je sestavil sledeče:

Predsednik Franc Leskovšek, podpredsednik Franc Lukas, tajnik Štefan Rapuš, blagajnik Kovačič.

Odborniki v Celju gospodje: Stermecki, Rob. Diehl, ravnatelj Grajžer, Adamič, dr. Božič, trgovec Prica.

Zunanji odborniki gospodje: Anton Cvenkel, trgovec, St. Peter; Lovro Petrovar, trgovec, Ivanjkovci; Piliš, trgovec, Soštanj.

Namestniki gospodje: Pernat Rihard, trgovec Kramar, trgovec Franc Strupi, Josip Vivoda.

Pregledovalci računov gospodje: Josip Smrtnik, Berk Josip, Strupi Franc.

Posredovalnik gospod Curlini.

Ptujske novice.

Od šole. V Ptuj so zadnjo nedeljo zaključili letošnje šolsko leto na obrtno-nadaljevalni šoli. Šola je obiskovalo 188 vajecev, gotovo skoro samih Slovencev.

Trboveljske novice.

Trbovlje. Pretečeno nedeljo dne 5. t. m., popoldne ob 1. uri, se je vnel ogenj v rudniški bolnišnici; pri kotlu, kjer se greje voda za kopalnico, se je vžgala baraka. Ako ne bi bilo hitre pomoči, bi lahko bila vsa bolnišnica v ognju in tudi sosedne hiše bi bile v nevarnosti. Čudno se nam zdi, da ne pride nikomur na misel, da bi ustanovila trbovljska požarna bramba kak oddelek na Vodi. Moštvo se lahko takoj dobi, samo treba je prostora, ki bi se pa tudi lahko dobil. Kraj Loke ima čez 315 hiš, pa nima nobene požarne brambe. Prepričani smo, ako bi se ta dobra misel izvršila, bi tudi rudnik, oziroma trbovljska družba, kaj k temu prispevala, ker ta družba še ni nikdar odbila kake dobrodelne podpore. Torej pozor, dokler je priložnost!

Trbovlje. Zelo se čudimo, da so rudarji meseca aprila tu v vzhodnem okraju na dan komaj po K 1.40 do K 3.— zaslužili. Ali je mogoče, da bi pridene delavce tako malo zaslužil? Gotovo je tu nekaj vmes. V zahodnem okraju so namreč imeli ravno isto delo, pa so delavci še enkrat toliko zaslužili.

Trbovlje. Prihodnjo nedeljo dne 12. t. m. popoldne ima tukajšnja skupina Jugoslovanske strokovne zveze v Društvenem domu sestanek. Delavci, le pridite v obilnem številu!

Drugi kraji.

Ruše. Na nedeljskem shodu Jugoslovanske strokovne zveze je nabrala gospodična Matrica Bčela s prodajo cvetic za „Slovensko Stražo“ svoto 4 K. Živijo!

Ruše. Kdo je pri nas najbolj naroden? Viktor Glaser odgovarja, da liberalci. Nemški zdravnik dr. Petritsch bi pa v Rušah ne bil dobil nikjer stanovanja, ako bi mu ga ne bil dal Viktor Glaser. Seveda, kadar zablisi svetla „krondl“, tedaj navadno izgine liberalna narodnost. Drugi veliki narodnjak v Rušah je gospod Miha Serneč, trgovec, posestnik, občinski odbornik itd. Ta veliki in močni mož pozablja na ves boj, ki ga bijemo mi Slovenci mariborske okolice za enakopravnost slovenskega jezika v naših uradih. Kamorkoli namreč pride, se poslužuje izključno nemščine. Kaj ga vodi pri tem zapostavljanju materinščine, nam ni znano. Vsekakor pa se nam dozdeva, da noče zaostajati za raznimi: Viktorji, Rajmundi in Frici Glaserji. Če se gospodu M. Serneču zdi to „nobel“, mu tega izvajalnega užitka ne zavidamo, na vsak način bo pa naša skrb, da ga bomo potisnili v političen kot, kadar bomo govorili o slovenskih, sploh naših narodnih zadevah in zahtevah. Če omenjamo, da se je resno govorilo po Rušah, da se vgneždi v naše narodne Ruše Südmarka in da prodaja prostor za stavbo Slovenec, ki sliši na ime Jug (Oho! Take narodnjake imajo probujene „narodne“ Ruše! Op. stavca.); to je tisti Jug, ki je velik nasprotnik „klerikalne pošasti, ki drži lez k Rimom in nas Slovence prodaja papežu“, mislimo, da smo zadosti pvedčali, kdo je v Rušah res naroden. Liberalni naši kolovodje, razen par častnih izjem, si dosadaj tega pridevka ne smejo lastiti. Ob 11. uri pa jim kličemo: Pojdite v se in skrbite, da Ruše ostanejo narodne in res — slovenske!

Vurberg. Gospodarsko izobraževalno društvo na Vurbergu priredi na vnebohod dne 16. majnika, popoldne ob 3. uri, gledališko predstavo v dvorani vurberškega gradu. Na vspredu stalo lepi igri „Sv. Cita“ in „Kukavica, modra ptica, ali boj za čoto“, in razne pesmi. Vsi ljubitelji poštene zabave od blizu in daleč se prav prijazno vabijo. — Društveni odbor.

Leskovec pri Ptuj. Izobraževalno društvo priredi v nedeljo dne 12. t. m., popoldne po večeritah, gledališki predstavi: „Dr. Vseznal in njegov sluga Stipko Tišek“ in „Dva prepirljiva sosed.“ K obilni udeležbi vabi odbor.

Sv. Lovrenc na Drajvskem polju. V nedeljo 12. t. m. ima Mladeniška zveza svoj mesečni poučni shod z deklamacijami in poučnimi govori. Pridijo tudi zastopniki ptujskega Orla in bralnega društva. Mladenci, pridite vsi!

Dobje. Gospod Anton Teržan, trgovec na Dobju, je poslal za „Slovensko Stražo“ 3150 lepo urejenih obrabljenih znamk, 1750 jih je daroval ž. g. Vurkelje. Hvala lepa!

St. Pavel pri Preboldu. Tukajšnje katoliško izobraževalno društvo napravi v nedeljo dne 12. t. m., ob 3. uri popoldne, pod župnijskim kozolcem gledališko predstavo: „Prisiljen stan je zaničevan“ in „Tri sestre.“ K obilni udeležbi vabi — društveni odbor.

Ormož. Zunanjsni pismonoša Keček se je zadnji čas začel nekam čudno vesti proti Slovenskemu katoliškemu izobraževalnemu društvu. Povemo mu, da v istem delujejo sami odlični kmetje in on kot tak tudi od nas kmetov živi, pa ne morebiti — mi od njega!

Ormož. Mladeniška in Dekliška zveza v Ormožu ima v nedeljo dne 12. t. m. svoj redni mesečni shod. Mladeniči in dekleta, ste vsi vabljeni, da gotovo pridete!

Ormoški okraj. Mladeniškim zvezam ormoškega okraja. Tu in tam se je že večkrat izrazila želja, za ormoški okraj ustanoviti dekanijsko okrožje mladeniških zvez. Zategadelj pozivamo vse mladeniške zveze ormoškega okraja, naj se po svojih odposlancih, v kolikor mogoče velikem številu udeležijo zupnega sestanka v Ormožu, ki se vrši na praznik Kristusovega vnebohoda, to je dne 16. t. m., ob 3. uri popoldne v prostorih ormoške posojilnice, kjer bodo razven drugih važnih zadev prišel tudi omenjeni predlog na dnevni red. Osobito so tudi vabljeni zastopniki središkega Orla. Nujna potreba je, da se združujemo, kajti le v združenju dosežemo cilje, katerih posameznim zvezam ni mogoče doseči. Ker se na stvar polaga velika važnost, se še enkrat uljudno opozarja, naj se vse mladeniške zveze tega sestanka v obilnem številu udeležijo. Vsem pa bratski pozdrav!

Hardek pri Ormožu. Gasilno društvo za ormoško okolico s sedežem na Hardeku, ima dne 16. t. m. popoldan pri svojem načelniku svoj občni zbor.

Konjice. Krasna dr. Krekova igra: „Turški križ“ se, kakor že povedano, vpripori prihodnjo nedeljo dne 12. t. m., po večernicah ob 8. uri popoldne, v telovadnici, in vrli fantje in dekleta iz Slov. Bistrice res pridejo gostovat. Ker so korajžni in pa nevstrašeni, pridejo tudi, če bi bilo slabo vreme. Konjičani in sosednje Žičani, Zrečani in Prihovčani ter drugi, pa nam napravite to veselje in pridite v prav obilnem številu. Saj je pa tudi vredno iti gledat tako lepo in pomenljivo igro. Med odmori bo pa svirala godba in potem se bodo še kazale skioptične slike iz Bosne in Hercegovine. Na svidenje torej v nedeljo!

Loče. Jurij Rančan, delavec pri Francetu Poseku, lesnem trgovcu pri Sv. Duhu v Ločah, je pretečeni torek prišel z desno roko preblizu cirkularne žage, katera mu je dva prsta odtrgala. Ranjenca so prepeljali v bolnišnico.

Gornja Radgona. Mladeniška zveza kmečkega bralnega društva v Gornji Radgoni priredi v nedeljo dne 12. t. m. popoldne po večernicah v bralni sobi svoj mesečni poučni shod. Vsi mladeniči, katerim je kaj mar za izobrazbo in pravi napredek, so uljudno vabijo, da se tega shoda polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Gornja Radgona. V nedeljo dne 12. t. m. priredi gornjeradgonski tamburaški in pevski zbor veselico s tamburanjem in petjem. Ker je čisti dobitek namenjen v nabavo raznih potrebščin tamburaškega zbora, se preplačila hvaležno sprejemajo. Začetek ob 6. uri zvečer.

Rogaška Slatina. Za župana tukajšnje občine je bil dne 30. aprila 1912 izvoljen inženir Ludovik Miglič.

Slovenjgradec. Dne 15. maja nameravata prirediti moška in ženska podružnica nemškega šulterajna veliko majevno slavnost v hotelu „pri pošti“ na korist šulterajnskim šolam. Do sedaj je bila navada, da so se enakih prireditve udeleževali tudi „dični“ liberalci našega okraja. Radovedni smo, koliko bo letos takih vzornih rodoljubov, ki bodo podpirali to nemško šulterajnsko prireditev s svojo svečano navzočnostjo.

Smartno pri Slovenjgradu. Smartinsko kmečko bralno društvo priredi igri: „Repoštev“ in „Prepirljiva sosedja“ v nedeljo dne 12. t. m. v prostorih Jožefa Rotovnik-Plesnika v Legnu ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi prav uljudno — društveni odbor.

Novacerkev. V Celju je bil dne 18. aprila obsojen Alojzij Šauperl, trgovec pri Novicerkvi, radi žaljenja časti Neže Petre, posestnice v Selcih, na 24 ur zapora, poleg tega pa še mora plačati sodnijske stroške. Njegovega trgovskega učenca Ivana Kereca je sodnija oprostila, ker je še le komaj 14 let star. Slučaj je bil sledeč: Neža Petre je šla v prodajalno kupovat robe ter je vprašala, kaj stane tak robec. Učenec Kerec ga ceni na 3 K. Ko si Petre robec ogleda in hoče plačati, je učenec poskočil za 2 K. Petre roba ne vzame, učenec pa pravi: „Morate ga vzeti, zakaj ste ga pa gledali“, in jo drži za roko. Petre odide, trgovec Šauperl pa skoči iz prodajalne za njo, češ, fant pravi, da ste vi nekaj vzeli, pa jo v pričo več ljudi preiskuje. Takšna je omika našega posilinstva. Kaj pravi k temu „Frajvilige faierver in Naikirhen“?

Ljubno. Kako sem se začudil, ko sem čital v „Straži“ od dne 26. aprila, da priredi naše bralno društvo dne 28. aprila gledališko predstavo. Tokrat so nas pa res iznenadili, ker nismo bili še nič pripravljeni na tako skorajšnjo prireditev. Malo me je jezilo, ker so vse tako na tihem napravili in že sem bil sklenil, da se mašujem s tem, da ne grem k tej predstavi. Moja radovednost pa je premagala vse trdne sklepe, še jeziti sem se pozneje pozabil, in sem šel. Še danes sem vesel, da sem se tudi jaz udeležil in moram priznati, da je večkrat tudi radoved-

nost dobra. Mislim sem si: saj ni mogoče, da bi v tako kratkem času kaj poštenega skupaj spravili; pa sem se zelo zmotil. Igralke in igralci so rešili svoje vioge nad vse pričakovanje. Vsa čast jim! Se pač vidi, da so navdušeni in da so vloge bile v pravih rokah. Z vspehom so lahko zadovoljni prireditelji, kakor smo bili zadovoljni gledalci, ki smo z glasnim smehom in navdušenim ploskanjem dali duška svojim čustvom. Nekaj posebnega je pa bilo, da je tokrat nastopil tudi naš pevski zbor in nam zapel par krasnih pesmic, kar je mene kot prijatelja lepe pesmi še posebno veselilo. Saj so pa zapeli tudi tako, da bi lahko nastopili pred najbolj kritičnimi poslušalci in bi želi obilo odobravanja, kakor so ga tukaj. Le tako naprej! Če bo bralno društvo še kaj priredilo, bom pa zopet poročal.

Ljubno. Kakor smo zvedeli, smo imeli pred kratkim v naši sredini misijonarja v kikli. Čudili pa smo se, ker smo navajeni na misijonarje v drugi obleki. Ta ženski misijonar je agitiral pri nekaterih družinah v trgu, da bi se pri nas ustanovila Ciril-Metodova podružnica. Kaj je opravil, ne vemo; pove mo mu pa, da pri nas ni polje za liberalna društva. Nemškutarijo bomo pa že brez liberalnih društev ugnali, če se kje pojavi. Misijonarju v kikli pa svetujemo, naj se drži svojega abecednika!

Primorsko.

Laški vohuni v Bohinju. Na šemanji dan dne 1. maja 1912 je dobilo županstvo na Bohinjski Bistrici iz Beljaka brzozjavno sporočilo, da se nahajajo na Bistrici trije sumljivi tuji, o katerih se je izkazalo, da so preoblečeni italijanski častniki ogleduhi. Seveda so jim bili na Bohinjski Bistrici kmalu na sledu. Orožniki so jih aretirali ravno, predno so se hoteli odpeljati z vlakom. Govoriti niso hoteli nič. Odpeljali so jih v Radovljico. Iz Radovljice se o tem brzozjavlja: Razna poročila o „aretiranih laških častnikih“ so neresnična in pretirana. Izkazalo se je, da so prijeli Italijani — en natak in dva trgovca iz Italije!

Narodno gospodarstvo.

Delavske zadrage v Belgiji leta 1911. Število zadrug je bilo 201. Te zadrage so šteje 157.478 članov. Skupni obrat je preračunjen na 44.420.920 frankov. Čisti dobiček je znašal 4.250.223 frankov. Od čistega dobička se je večji del razdelil med člane kot dividenda. Zadrage imajo 391 prodajalen in skupno obdelovanje polja v 988 občinah; to je približno tretjina vseh občin v Belgiji. Nepremično premoženje vseh zadrug je vredno 13.447.140 frankov. Vsaka družina, ki je v zadrugi, je kupila povprečno za 285 frankov celoletno. Zadrugnih deležev je bilo vplačanih 1.931.194 frankov, kar pride na člana okrog 12 in pol franka.

Hmelj. Žatec, dne 4. maja. Na tukajšnjem hmeljskem trgu ni bilo bistvene spremembe v hmeljski kupčiji. V teku zadnjega tedna se je zopet poprodala večja množina tu in inozemskega hmelja. Cene so bile trdne. Neka tuzemska velepivovarna je kupila na tukajšnjem trgu 30 meterskih stotov hmelja. Četudi ni bilo nobene bistvene spremembe cen, vladala nekako prijetnejše razpoloženje; cene se nagibljejo v prilog prodajalcem. Na deželi so se manjše partije hmelja prodajale za 380 do 400 K. Po tujem hmelju, osobito po onem boljše kakovosti se je živahno povpraševalo. Končno razpoloženje mirno in trdno. — Stanje hmeljskih nasadov je v žatečkem okolišju precej povoljno. Rastline so zdrave, brez golazni, poganjajo krepke, da bujne mladike, kakoršnih se ni pričakovalo. Žal, da je vreme zelo neugodno. Velika suša in hladno vreme z mrazovi so vzrok, da je stanje setev in travnikov zelo slabo. Hmeljski nasadi še sicer niso trpeli, pač pa se željno pričakuje izdatnega dežja in lepega, toplega vremena.

Mednarodni tuberkulozni kongres v Rimu.

Od dne 7. do dne 20. aprila je zboroval v Rimu sedmi mednarodni tuberkulozni kongres. Kongresa so se udeležili veliki in znameniti kliniki vseh dežel. Kongres je zboroval v treh sekcijah; prva se je pečala s socialno brambo proti tuberkulozi, druga s patologijo in terapijo, tretja pa z etiologijo in epidemijologijo. Za nas je pred vsem važna razprava o socialni obrambi proti tuberkulozi.

Z ozirom na tuberkulozo in šolo so si bili vsi edini v tem, da je sicer latentna tuberkuloza med šolsko mladino zelo razširjena, da so pa med njo oblike odkrite, torej nalezljive tuberkuloze zelo redke. Povdarjalo pa se je nevarnost, ki tiči v tem, če trpi učno osebje ali pa šolske sluge na akutni tuberkulozi; z ozirom na to se je naglašala potreba, da se oboleli materijelno tako osigurajo, da ne bodo z ozirom na službo primorani, svojo bolezen zatajevati.

Zahtevala se je šolska higijena, higijenični pouk in uvedba šolskih kantin.

Razpravljali so na to o zvezi stanovanjskih razmer in tuberkuloze. Profesor Landouzy je o tej točki lahko sporočil, da je Pariz za gradbo zdravih delavskih stanovanj izdal sto milijonov frankov, toda mož je bil s tem sporočilom popolnoma osamljen. V neki resoluciji se je opozarjalo na interes mest,

da si kolikor mogoče velik del stavbenih zemljišč pridržijo ali pa na novo pridobe, da lahko zgradijo ceno in zdrava stanovanja.

O profilaktičnih in terapevtskih odredbah socialne narave je poročal profesor Pavel Jacob (Berolin); zahteval je za otroke z odkrito tuberkulozo ločitev od zdravih otrok in odstranitev iz šole; taki otroci naj se nastanijo v zdraviliščih, gozdnih šolah, morskimi hospicij, v selskih kolonijah itd.; za otroke s prikrito tuberkulozo pa je zahteval, da se bolezen dožene; potem jih je ohraniti pod stalnim zdravstvenim nadzorstvom in jim svetovati pri izbiri poklica. Za zdrave otroke, ki živijo v tuberkuloznem miljeju, je profesor Jacob zahteval, da se od bolne okolice čim prej odstranijo in spravijo v zdrave rodline. Izmed zahtevanih splošnih odredb omenjamo sledeče važne:

Jetični morajo spati sami, če le mogoče vsaj posebej v svoji sobi, eventualno naj se take sobe najamejo na javne stroške; prepove naj se razdajanje nedesinficiranih zapuščin; zakoni med tuberkuloznimi in zdravimi naj se po možnosti preprečijo; delavnice naj se higijenično nadzirajo; delavci z odkrito tuberkulozo naj se iz delavnic odstranijo. Vzpričo vladajoče velike razširjenosti tuberkuloze v jetičnicah je zahteva po fakultativnem odpustu velikega pomena.

Z ozirom na ovadbeno dolžnost pri tuberkulozi so se na kongresu zedinili v tem, da je želeli, da se vsi slučajni tuberkuloze zaznamijo. Pri tem se mora vsekakor gledati, da se prizadete osebe ne oškodujejo. Zaeno z ovadbo pa mora poseči vmes tudi socialna pomoč v prilog bolniku.

Glede na domačo industrijo in tuberkulozo se je sprejel dnevni red, ki označuje domače delo za skrajno nevarno za razširjenje tuberkuloze in zahteva razen zdravniške ovadbe bolezni tudi ovadbo obrtnih izdelkov, da se podvržejo obligatorični desinfekciji. To bi bil prehod k zakonodaji, ki bi domači industriji zabranila izdelovanje predmetov, ki lahko bolezen prenesejo.

V vprašanju zdravilišč se na kongresu niso mogli zediniti, ker je gospa dr. Fuchs-Wolfring zastopala stališče, da je zdravljenje v zdraviliščih predrago v razmerju k vspehom.

V varstvo otrok proti tuberkulozi so se zahtevale različne odredbe, v katerih Francoska prednjači, odkar se je začela vsled padajočega števila porodov zavedati vrednosti človeškega bitja. Naglašala se je škodljivost alkoholizma, ki v mnogoterem oziru pripravlja tuberkulozi pot.

Pomorska nesreča.

„Carpathia“ v Trstu.

V ponedeljek ob 6. uri zjutraj je došel v Trst parnik „Carpathia“, ki je bil prvi prišel „Titanicu“ na pomoč.

„Carpathia“ je odplula dne 11. aprila ob 1. uri po noči iz Novega-Jorka. Namenjena je bila v Neapolj, Reko in Trst.

Dne 14. aprila, nekaj čez polnoč, je prejela od „Titanica“ prvi Marconijev brzozjav s prošnjo za pomoč. Poveljnik „Carpathije“ Rostrom je takoj vse potrebno ukrenil, da dobi ponesrečeni parnik čim prej pomoč. Kar najhitreje je plul parnik proti kraju nesreče. Na krovu so pripravili obveze, gorke odeje, kavo, žganje, da bi se ponesrečeni okrepcali. Bolniški strežaji so postavili postelje.

„Titanic“ je bil oddaljen približno 66 milj. Noč je bila zelo mrzla, nebo oblačno. Vlekel je zelo mrzel veter, znamenje, da so v bližini ledene gore. Ko je bila „Carpathia“ približno še eno uro oddaljena od „Titanica“, so opazili ledene gore. Na „Carpathiji“ so bili prepričani, da je zadel „Titanic“ v temni noči ob ledeno goro. Prižidali so rakete.

Slednjič so zagledali iz „Carpathije“ v precejšnji daljavi zeleno luč. To je bil prvi čoln s ponesrečenci. Hitro so jih spravili na krov. Vsi so bili premočeni do kože, od mraza so jim sklepali zobje. Zavili so jih v tople odeje, dali so jim gorke pižame in jih krepko masirali. V tem čolnu so bile le ženske z otroci, od moških le en oficir in trije mornarji. Tudi žene so morale veslati. Rešeni potniki so bili kakor blaženi.

„Carpathija“ je potem iskala še druge čolne, ki so bili razkropljeni na vse strani. Nabrala je 12 čolnov s približno 700 potniki. Na krov so potegnili tudi štiri trupla. Pogreznili so jih zopet v morje, ker jih niso mogli agnoscerati.

Izmed rešenih ni bil nihče težko ranjen ali pa bolan. Pozneje je dobilo nekaj otrok ošpice, zdravstveno stanje ostalih je bilo ves čas zadovoljivo.

Prvi čolni so bili vsi le do polovice zasedeni, ker na krovu „Titanica“ ni nihče hotel verjeti, da je nevarnost tako velika in da se bo ladija potopila.

„Carpathija“ je potem plula še okoli velike ledene plošče, da bi videla, če so na njej še ljudje. A videli niso nikogar.

„Carpathia“ je plula nato proti Novemu-Jorku, kamor je došla dne 18. aprila ob 8. uri zvečer. V pristanišču je čakala nepregledna množica ljudi. In pripravili so tudi več sto krst, a na „Carpathiji“ niso imeli nobenega mrliča.

Izmed rešenih popotnikov je skoraj vsak drugače opisoval nezgodo „Titanica“. Oficirji so izpovedali, da je štrlela ledena gora komaj en ali dva metra nad morsk gladino. Razpoka, ki jo je dobil par-

nik pri havariji, je bila kakih 100 metrov dolga in precej široka.

Poveljnik „Titanica“ je bil takoj prvi hip pričan, da je ladija izgubljena in je tudi hitro odredil priprave za rešitev. Nekateri trdijo, da se je poveljnik „Titanica“ ustrelil, drugi zopet pripovedujejo, da so ga videli še po potopu v morju. V rokan je držal otroka, ki ga je potem položil na plavi. Njega so zgrabili valovi.

Ko se je pričela ladija potapljati in je voda udrla v prostore za stroje, je nastala strahovita eksplozija, nakar se je ladija zelo hitro potopila in povzročila silen vrtnec. Vrtnec je zgrabil dva čolna s potniki, ki so bili pol milje oddaljeni od kraja nezgode in jih potegnil v morskno globino.

Nekoga starega mornarja, ki je stal na krovu ob dvigalu, je vrgla eksplozija daleč v morje. Posrečilo se mu je pa vendarle, da se je oprijel nekega stola, ter tako plaval na površju, dokler ni dospel do čolna.

Še so junaki!

Ko gine prvi strašni pretres po tragediji „Titanica“, vstaja iz obdajajoče temote ona nagrada, ki jo določa zakon življenja. Kajti je nagrada v tej nesreči in plemenita tolažba celo za tiste, ki so najokrutneje prizadeti.

Izguba tolikih dragocenih življenj, bridkost toliko živih sreč, vse trpljenje v tem slučaju je težko na tehnični. Ampak mnogo težje je čisto zlato junaške požrvalnosti, čisto zlato neprestrašnega poguma v pričo strahotne smrti, čisto zlato ljubezni in pa zvestobe, katero je človeška narava tako radodajno sipala na tehnico v ravnotežje.

Krasna, tragična slika, častitljive dvojice, gospoda in gospe Straus, ki sta objeta čakala konca, da skupaj umreta, kakor sta živela skupaj, ne bo kmalu pozabljena. In bile so druge ženske, ki niso hotele iti v čoln in zopet druge, ki so šle samo, ker so bile premošene, in druge, ki so šle v bridkosti, ker so imele višjo dolžnost živeti.

Bili so možje, ki so stali zadaj, dočim so se čolni polnili in je vstajala smrt, da jih pogrezne. In bil je med njimi znani bogataš Astor, ki je bil še le pred nekaj meseci zaradi svoje ženitve najmojstrupenejši obsojan, in Astor je pomagal ženskam in otrokom v čolne, hrabro osrčujoč jih, in mirno, kakor pravi gentleman, čakajoč smrti, Astor, ki je svojo sramoto poravnal.

Bil je med njimi major Butt, ameriški vojak in Taftov adjutant, odločen, čuječ, delujoč z ladijskimi častniki, da pomaga šibkim živeti, misleč na postrežbo drugim, brez misli na-se. Pokazal je, kako zna ameriški častnik umreti.

Bil je Philippe, vodja brezičnega hrušarstva, ki ni hotel zapustiti svojega mesta, dokler se ni dinamični stroj ustavil in palubje poplavalilo; in kapitan Smith, ki je bodril svoje mornarje s ponosnim pozivom: „Bodite Britanci, možje, bodite Britanci!“ ki je dal ponosno povelje: „Ženske in otroci najprvo!“ ter umrl po starem običaju anglosaškega morskega plemena.

Vemo tudi, dasi ni zapisano, kako je neprestrašeni zagovornik zatiranih, časnikar Stead, šel premerit skrivnost, katero je tako vneto preiskaval v življenju, in vemo, kako srčno je večina teh moških in teh žensk, odličnih ali nepoznatih, prestala najstrašnejšo preskušnjo ločitve, preskušnjo življenja ali smrti.

Znanje o njihovi usodi je bridko. Toda znanje, kako so jo sprejeli, osrčuje dušo.

Koliko hvaležnosti smo dolžni tem svojim bližnjikom, ki so v oni veliki krizi dokazali, da človek ni podel, marveč dober, da visoke kreposti junakov in junakinj niso prikazni sanjarske, nego navažna snov človeškega življenja!

Nad nemirnim vodovjem, ki jih pokriva speče, plava ne obup nego angelj božje nade, sijajna vera izpolnjena v njih, upanje za ljudi in narode, ki sledijo na dolgi poti, ki je usoda človeštva.

Nazaj k sv. kat. cerkvi.

Na Angleškem se je v novjšem času ipreobrnilo več anglikanskih duhovnikov. V mestu Brighton (okraj 130.000 ljudi) sta v istem času izstopila iz službe dva anglikanska župnika z vikarjema vred in se podala v naročje sv. matere katoliške cerkve. Tudi duhovnik John Knox je konvertiral. Ta Knox je potomec znanega škotskega reformatorja J. Knode, kateri je to na Škotskem, kar Luther na Nemškem. Rojen je bil leta 1505, umrl je 1572. V Genevi se je seznanil s Calvinom in nesel seme nove vere na Škotsko. Ta Knox je bil največji sovražnik nesrečne škotske kraljice Marije Stuart (umorjene 1587). In potomec tega reformatorja — nesrečnega spomina — je konvertiral, kakor da bi hotel on to popraviti, kar je prejšnji pokvaril. V istem mestu Brighton je še tudi en drug anglikanski duhovnik prestopil h katoliški cerkvi; tedaj v istem mestu pet duhovnikov skupaj. Razvidno je, da ti prestopi vzbujajo veliko pozornost v celi Angliji, in splošno se pričakuje, da ti niso zadnji in da bo tem hvalevrednim vzgledom duhovnikov sledilo tudi veliko laikov.

Tudi tukaj lahko velja, duhovnik ne gre sam v nebesa, temveč pelje s seboj veliko čredo svojih, ki so mu sledili kot svojemu pastirju; zato pa se tudi tukaj smejo pričakovati sadovi teh konverzij. Ob priliki nekega misijona v neki katoliški cerkvi v me-

stu Brighton, je bilo 42 prestopov. Tudi v Svici se kaže v nekaterih krajih precej močno domotožje — da rabim ta izraz — po katoliški cerkvi.

Ti dogodki, te konverzije znanih in imenitnih mož, ki imajo velik vpliv na ljudstvo, so jako tolažljivi, posebno pa v tem času, v tej dobi modernega poganstva, ko jih toliko odpade, ko jih toliko zapusti svojo mater, katoliško cerkev, v nadi zunaj te edine zveličavne cerkve kaj boljšega najti in doseči svoj cilj. Pravimo, v tej dobi, ko se jih da toliko zapeljati po slabih časopisih, ki toliko pišejo, ki toliko bodisi zlaganega, bočisi resničnega smradu skupaj prinašajo iz katoliških krogov in na tak način dobe nekako mržnjo do sv. cerkve in posledica tega je, da nazadnje tudi sami odpadejo.

Če pomislimo nadalje, kdo odpade in kdo se spreobrne, lahko s ponosom rečemo, in to je tolažljivo za nas, da odpadejo le slabi kristjani, ki itak ne delajo nobene časti sv. cerkvi, temveč le sramoto; a nasproti pa konvertirajo taki, ki nam delajo čast. Torej: slabi kristjani zapuščajo sv. cerkev, a velike, plemenite, dobro poučene osebe pa mislijo in delajo drugače.

MOJA STARA

izkušnja je in ostane, da za odstranitev poletnih peg, kakor tudi za dosego in ohranitev nežne, mehke kože in belega polta ni boljšega mila, kakor je svetovno znano Steckenpferd-milo, znamko Steckenpferd, od Bergmann & Co., Tetschen ob Labi. Komad stane 80 vin., dobi se v lekarnah, v drožerijah, v parfum. in slinihi trgovinah. Tudi se je zelo dobro obnesla Bergmanns Liliencreme „Manera“ za ohranitev nežnih, belih rok gospa; v tu-bah po 70 vin. se povsod dobi. 67

Potresni sunki.

Dunaj, dne 7. maja. Osrednji institut za meteorologijo in geodinamiko naznanja, da so aparati potresne opazovalnice včeraj zvečer zaznamovali silno potresno gibanje. Začetek je bil ob 8. uri, 5 minut 19 sekund, konec okrog 10. ure.

Trst, dne 7. maja. Aparati potresne opazovalnice na tukajšnjem pomorskem observatoriju so včeraj zaznamovali močno potresno gibanje v oddaljenosti kakih 3040 kilometrov. Začetek je bil ob 8. uri 5 minut 27 sekund, konec okrog 10. ure po noči.

Vnatislava, dne 7. maja. Aparati potresne opazovalnice so včeraj zvečer ob 8.05 zaznamovali katastrofalen potres v oddaljenosti kakih 2600 kilometrov. Potresno gibanje je trajalo nad dve uri, bilo pa je tako močno, da aparati niso mogli slediti gibanju.

Pulj, dne 7. maja. Seizmografična postaja je zaznamovala danes ob 7. uri 5 minut 35 sekund na večer katastrofalen potres v razdalji 3100 kilometrov. Potres je bil najbrže v Turkestanu.

Vojska.

Boj v zraku.

V turški glavni tabor so pripeljali letalne stroje, ki prično v najkrajšem času z vojnim delom. Pričakovati je torej v par dneh prvega sovražnega spopada v zraku.

Nov posredovalni predlog?

„Daily Telegraph“ poroča, da je izdelal bivši nemški poslanik Marschall sledeči posredovalni predlog: Turčija odstopi Italiji oni del Tripolitanijske, ki so ga Italijani zasedli. Vsa druga Tripolitanijska in dva pristanišča ostaneta turška last. Ta vest je zelo neverjetna, ker bi pomenil tak mirovni pogoj, da Turčija le začasno vzdrži suvereniteto nad ostalo Tripolitanijsko.

„Neues Wiener Tagblatt“ piše, da nima slučajno istočasno odpotovanje nemškega in avstrijskega poslanika iz Carigrada nobenega političnega ozadja (?), najmanj pa je dokaz, da bi bile velesile izpremenile svoj kurz v italijansko-turškem konfliktu. Med tem, ko je odpotoval nemški poslanik Marschall v Berlin in Karlsruhe, je odpotoval avstrijski poslanik obmejni grof Pallavicini v rodniških poslih v domovino.

Razgled po svetu.

Povodenj na Solnograškem in v Tirolih. Vsled trajno deževnega vremena na Tirolskem, Predarliskem in Solnograškem so na mnogih krajih nastale velike povodnji. Mestni deli Inomosta so deloma pod vodo. Tudi iz južnega Bavarskega poročajo o silni povodnji. Če bo dalje trajalo deževje in pa taljenje snega, se je bati slične katastrofe, kakor je bila ona leta 1899, ko je povodenj napravila na milijone škode.

Velika nesreča v tovarni za kali. V tovarni za kali v Frierershallu blizu Berlina je v soboto eksplozivno več zabojev eksplozivnega solitra v času, ko so tovarno ogledovali člani nekega učiteljskega društva. Trije učitelji so bili pri tem smrtno nevarno ranjeni.

Fiasko mažarske razstave v Belgradu. „Vossische Zeitung“ poroča iz Belgrada: Mažarska razstava, ki so jo otvorili dne 16. aprila t. l., je doživela popoln fiasko. Srbi so z ozirom na komisariat na Hrvaškem to mažarsko razstavo bojkotirali. Do-

sedaj je razstavo obiskalo samo 175 oseb, večinoma tujcev.

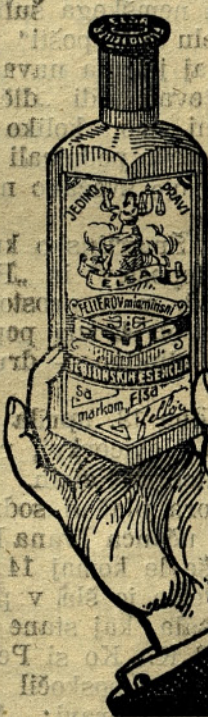
Beg socialističnega voditelja iz Osjeka. Socialdemokratski voditelj v Osjeku Josip Lang, bivši krojaški pomočnik, predsednik bolniške in zavarovalne blagajne in urednik socialdemokratskega lista: „N. Prav.“ je pobegnil pred nekaj dnevi, zapustivši soprogo in dvoje otrok brez sredstev v Osjeku. Vzrok bega so poverjenja v bolniški blagajni.

Direktorij za prihodnji teden v Lavant. škofiji.

- 12 Dom. 5. p. Pasch. de ea sem. c. a. oia. de Dom. et ppr. le Ad Laud. com. Ss. Nerei etc. Mm. et de Cruce. Ad Prim. Prec. (I. le.) M. ut in Dir. Vesp. de Dom. ppr. le. com. seq. et Ss. Nerei etc. Mm. Compl. de Dom.
- 13 Fer. 2. Rogat. S. Monicae Vid. dupl. c. a. Invit. Hym. Ll. 1. N. B. (post. Ll.) de Coi. Ant. Ps. V. de Fer. rel. ut ppr. le. 9. L. hom. et com. Fer. in L. (et Hor. oia. de Fer. a cap. de Coi. Or. ppr.) et M. Gl. ult. Ev. Fer. Vesp. (Ant. et Ps.) de Fer. a cap. de seq. (ut in Coi. et P. L.) com. praec. et S. Bonifacii M. (Ant. et V. e Laud.) Compl. de Fer.
- 14 Fer. 3. Rogat. (de qua nil in Off.) Ss. Victoris et Coronae Mm. dupl. c. r. Invit. Hym. B. de Coi. Ant. Ps. V. de Fer. Ll. 1. N. de ser. occ. rel. ppr. le. 9. L. (2 iung.) et com. simpl. in L. (Ant. et V. e 1. Vesp.) (Ad L. et Hor. oia. de Fer. a cap. de Coi. Or. ppr.) et M. Gl. 3. Or. de Rogat. Vesp. (Ant. et Ps.) de Fer. a cap. de seq. (ut in Coi. et ppr. le. vel fol. sep.) com. praec. Compl. de Fer.
- 15 Fer. 4. Rogat. (de qua nil in Off.) Vigil. Ascens. (s. ieiun.) S. Ioannis Bapt. de la Salle C. dupl. c. a. Invit. Hym. Ll. 1. N. (2. le.) B. de Coi. Ant. Ps. V. de Fer. rel. ppr. le. 9. L. hom. Vig. Ad Laud. (et Hor.) oia. de Fer. a cap. de Coi. Or. ppr. com. Vig. (Ant. ppr. V. et Or. Dom. praec.) et M. Gl. 3. Or. de Rogat. ult. Ev. Vig. Vesp. de seq. (ppr. le.) sine com. Compl. de Dom. Hym. term. Iesu. Qui victor. et ad Prim. V. Qui secandis. usq. ad Pent. exel. (nisi al. not.) Fest. S. Ioannis Nep. M. transfertur ad 17. hui.
- 16 Fer. 5. Ascensio D. N. I. Chr. dupl. 1. cl. c. Oct. c. a. Off. ppr. Ad L. et Hor. Ps. de Dom. rel. ppr. M. ut in Dir. In 2. Vesp. (ppr. le.) com. seq. (in App. Brev. vel P. L. 16. Maii) Compl. de Dom. De S. Paschali Baylon C. hoc a. nihil.
- 17 Fer. 6. S. Ioannis Nep. M. dupl. 1. cl. c. Oct. c. r. oia. ut ppr. le. not. Ad Laud. et Hor. Ps. de Com. rel. ppr. M. ut heri not. In 2. Vesp. (ppr. le.) com. seq. Compl. de Dom.
- 18 Sabb. S. Venantii M. dupl. c. r. Invit. et B. de Coi. Hym. ppr. Ant. Ps. V. de Fer. Ll. 1. N. de ser. occ. rel. ppr. le. Ad Laud. (et Hor.) oia. de Fer. a cap. de Coi. (Hym. ppr.) com. 2. Oct. et in M. Protexisti Gl. Coll. ppr. Cr. etc. Vesp. de seq. Ant. et Ps. de Sabb. rel. de Dom. ppr. le. com. praec. S. Petri Coelestin. P. C. 2 Oct. et S. Pudertianae V. Compl. de Sabb.

Listnica uredništva.

Gornji grad. Preveč osebno.

Tu Vam kažemo Fellerjev rastlinski izvlečni fluid z znamko „Elsa-fluid“, ki je, kakor smo se sami prepričali, bol utešujoč, zdravilen, osveževalen, mišičje in kite krepi, ki ozdravi slabosti udov ter učinkuje proti vnetju! On uteši protinske živčne, revmatične bolečine, bodljaje, bolečine zob, glave, hrbta in kriza, utrujenost, oslabele oči in glavo, učinkuje pozitivno in stori človeka, da kljubuje lažje raznim težnostim ter prepreči marsikako bolezen, katero povzroči prepih, prehlajenost, n. p. kašelj, hripavost, nahod, bolečine v vratu. —

Pristen je le, ako ima vsaka steklenica Fellerjevega fluida 12 malih ali 6 velikih ali 2 specialni steklenici 5 K, 24 malih ali 12 velikih ali 4 specialne steklenice 8 K 60 v, 48 malih ali 24 velikih ali 8 specialnih steklenic 16 K s postnino vred.

Ob tej priliki tudi poudarjamo, da uporabljamo na tisoče ljudi proti bolečinam v želodcu, krču, netečnosti, gorčici, tiščanju v želodcu, bljuvanju, slabostim, pehanju, napenjanju, zabasanju in raznovrstnim prebavnim težkostim s presenetljivim uspehom Fellerjevega odvajalne rhabarbara-kroglice z znamko „Elsa“-kroglice. — 6 škatlic 4 K franko in 12 škatlic 7 K 60 vin. franko. — Pozor pred ponarejanjem! Pristen fluid in pristne kroglice se dobe le pod naslovom:

E. V. Feller, dvorni lekar v Stubici, Elsastr. 264 (Hrvatsko).

Le pristna s to le 61

varstveno znamko

Rösler-jeva

voda za zobe

je najboljša za zobe.

Dobi se povsod.

Steklenica 72 h.

Darila za birmo!

 Točna postrežba.
Dobro! Po ceni!

 Velika zaloga ur, dragoceno-
stih, srebrnina in optičnih
stvaril po vsaki ceni.

 Tebi na obrok! Ilustr. cenik začetni
Gramscow od 20 do 200 K.

 Niklasta remont-ura K 8-60
Pristna srebrna ura " 7-
Original omega ura " 18-
Kuhinjska ura " 4-
Budiljka, niklasta " 3-
Poročni prstani " 2-
Srebrne verižice " 2-

 — Vredna jamstva
Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 26.

Kupujem zlatulce in srebra. 200

Priporočamo našim gospodinjam **pravi FRANKOV:**
kavni pridelek z tovarniško znamko :kavni mlinček:
iz zagrebške tovarne.

al zaga II, Y 1161, 12:9 II. V.

Tovarniška znamka

Kdo še ne ve?? kie je slovenska trgovina??

Dovoljujem si svojim cenjenim odjemalcem naznaniti, da sem svojo trgovino z modnim in manufakturnim blagom, platnom, suknom, perilom ter raznovrstnimi platneninami in krojaškimi potrebščinami preselil z Glavnega trga 19 v **Gospoko ulico 5**. Ker imam sedaj veliko večje in lepše prostore ter **velikansko zalogo** novega modernega v mojo stroko spadajočega blaga iz prvih tovarn in po zelo nizki ceni, mi je mogoče svoje cenjene p. n. odjemalce vsestransko postreči v najboljšo zadovoljnost. Jamčim za strogo reelne cene in solidno postrežbo ter se priporočam z velespoštovanjem

J. N. Šoštarich, modna in manufakturna trgovina
Maribor, Gosposke ulice št. 5.

Hotel Trabesinger

v Celovcu
Velikovska cesta
št. 5

se priporoča potnikom, ki prinočujejo v Celovcu. — Tukaj najdejo lepe in snažne sobe; izborna kuhinja, zajamčeno pristna in dobra vina. Za zabavo služi kegljišče. — Po leti sediš na senčnatem vrtu.

Veliko dvorišče za vozove in tri hlevi za konje. — V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko družbo. Velike dvorane za shode in veselice. Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Lojzka in Pepca Leon.

Priporočam

svojo veliko zalogo manufakturnega, modnega in platnena blaga, svilene robe, kakor tudi druge vrste, vse najnovejše. Srajce, kravate, odeje, perje, posebno pa priporočam cenj. odjemalcem veliko isber za sv. birmo belo in barvano blago vse po jačo nizki ceni. Se priporočam za obilen obisk

Jožef Ulaga, Maribor

Tegethofova cesta 21. 499 Solidna postrežba.

Volneno

za ženske in suknjo za moške obleke
zadnje mode razpošilja najceneje

Jugoslovanska razpošiljalna
R. Stermecki v Celju št. 301.

Vzorci na zahtevo poštnine prosto.

Na debelo!

Veletgovina s papirjem.

Na drobno!

Goričar & Leskovšek

Celje : Graška ulica šte. 7.

Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek)

Celje, Rotovška ulica šte. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Veliko presenečenje. 600

kosov samo K 470.

Ena krasna pozlač. prec. anker-ura z verižico, gré natančno, se garantira 3 leta, 1 moderna svilnata kravata za gospode, 3 kosi najf. robcev, 1 nežni prstan za gospode zim. prav. kam. 1 nežna eleg. garnitura damskega kinča, obstoji iz 1 krasu. koloforja iz orient. hiser. mod. ženski kinč s patent zatvorom, 2 elegant. brazletki za dame, 1 par uhanov s patent-haknom, 1 krasno žepno zrcalo za toaletu, 1 usn. denarnica, 1 par manš. gumbov, 3 gradni du. blé zlato s patent zatvorom, 1 vele. eleg. album za razgledn., najlepši razgledi sveta, 3 smešni predmeti, veliki smeh za mlade in stare. prakt. seznamek ljubavnih pisem za gospode in dame, 20 predmetov za korendence, in še tež 500 v hiši potrebnih predmetov. Vse skupaj z uro, ki je sama ta denar vredna, stane le K 470. Pošlje po povzetju ali naprej plačilu dunajske centralna razpošiljalna hiša: P. Lust, Krakova št. 248. NB! Ako se dva zavoja naročita, priloži se prima angleško britov. Kar ne dopade, denar nazaj. 125

Ne pozabite

Volno, suknjo (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,
Maribor.

Grajski trg. 1086a Burgplatz.

Franc Pleteršek

Maribor, Koroška
cesta 10. Zaloga pohištva

Bogata zaloga poliranega, medlo poliranega pohištva iz trdega in mehkega lesa za spalnice, obednice, za kuhinjsko pohištvo, zaloga divanov, podstavk, žimnic, stolov in ogledal, otročjih postelj iz železa po zelo nizkih cenah. 83

Ni treba si glavo tretji!

Najboljše špecerijsko blago,
zanesljiva kaljiva vsakovrstna
semena

voščenih in drugih vrst sveč,
dobivate zajamčeno solidne postrežbe pri
staroznani trrdki

Milan Hočevvar Celje
tik farne cerkve.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrirana zadruga z neomejeno zavezo.

Stolna ulica šte. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 $\frac{1}{2}$ %, proti tri mesečni odpovedi po 4 $\frac{1}{4}$ %. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsacega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 5%, na vknjižbo sploh po 5 $\frac{1}{4}$ %, na vknjižbo in poroštvo po 5 $\frac{1}{2}$ % in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zstavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izvenzmi praznike. V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.

Gostilna

z gospodarstvom vred, blizu Maribora, ob okrajni cesti, popolna koncesija, žganjetoč, trafika, posestvo arondirano, se radi rodbinskih razmer takoj zelo poceni proda. Cena le 14.000 K. Več pove upravništvo tega lista. 92

Kitajske kapljice za zobe! Po porabi teh kapljic preneha takoj zobobol. Se takoj doloži kot vzorec brez vrednosti, če se naznani natančen naslov in se priloži v znamkah 1 K 20 vin.

Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru
Glavni trg tik rofovža. 113

**Katoličani!
Slovenci!**

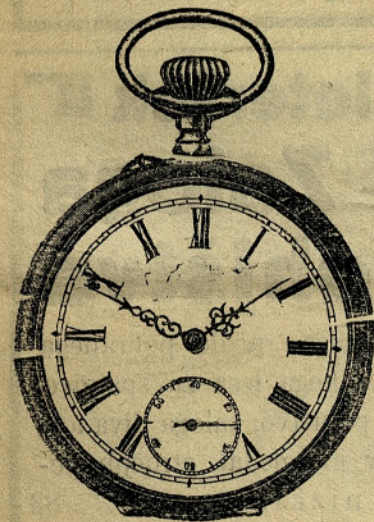
H kateremu krojaču se naj obrnemo?

Jos. Macuh
Maribor, Stolna ulica 5
nasproti Ljudski posojilnici.

Priporoča se preč. duhovščini in sl. občinstvu za obilen obisk; osobito se priporoča gosp. abiturientom in maturantom za izdelovanje modnih salonskih oblek. Zagotavljam točno in pošteno postrežbo. Cene primerne Zaloga črnega- in modnega blaga, iz solidnih tovarn.

Ure za birmo!
repasirane s pismenim jamstvom:

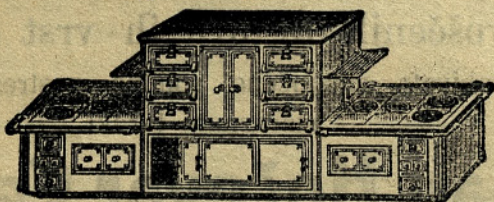
Pristna srebrna ura K 7.—
Pristna srebr. ura ženska K 7.—
Pristna srebrna verižica K 2.—
Pristna srebrna verižica
damska K 3.40
Zlata ura K 28.—

Ker sem kupil iz Švice celo tovarniško zalogo bom prodal repasirane ure po zelo nizki ceni.

Očale! Budilke! Uhane
Urar, očalar in
zlatar

Franjo Bureš Maribor
Tegethofova cesta št. 39.

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Gorje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj. 194

Odvetnik

Dr. Ferdo Lašič

javlja slavnemu občinstvu, da je otvoril s 1 majem svojo pisarno v hiši Ormoške Posojilnice v Ormožu.

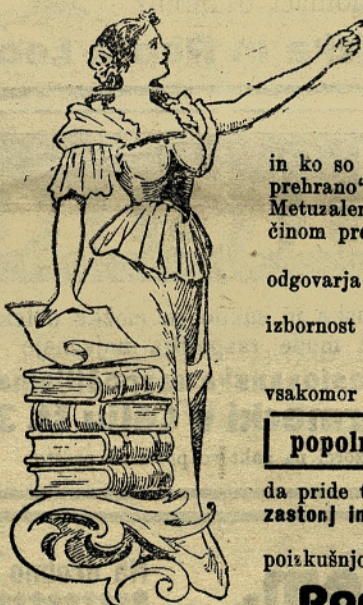
**Schlüter-
kruh**

redilen, lahko prebavljiv, okusen, ostane dolgo svež, lep kruh in cen. Izdeluje

pekarna Berner

Koroška cesta, filialka v Tegetthoffovi ulici.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah in trgovinah list „Straža“.

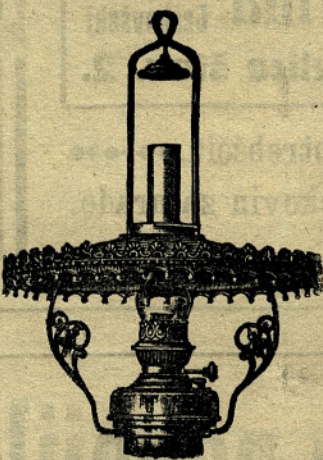
**Slavni ameriški iznajditelj
Edison hoče živeti 150 let,**

in ko so ga vprašali, kako hoče doseči to neverjetno visoko starost, je odgovoril: „Samo s pravilno prehrano“. Brez dvoma je, da največ ljudi s slabo, nepravilno prehrano siloma skrajša svoje življenje. Metuzalemovo starost dobimo samo še v pravljicah, vendar se prav mnogo lahko doseže z rednim načinom prehrane, kakor so to sijajno dokazali svetovnoznani učenjaki Lahmann, Priestley in Lavoisier. Po temeljitih principih teh učenjakov se je sestavilo živilo Nutrigen, ki v vsakem pogledu odgovarja zahtevam primerne prehrane. Nutrigen ni zdravilo, ni dražilo, ki vpliva na trenutno, nega je živilo idealne sestave, čigar izbornost je dokazana z analizo poverjenja kemičnega preizkuševališča. Naj se torej vsakdo sam prepriča o velikih prednostih živila Nutrigena! Akopraj je združeno s hudimi materijalnimi žrtvami, smo se vendar odločili, da pošljemo vsakomur

popolnoma zastoj Nutrigen na poskušnjo in popolnoma zastoj poučno knjigo

da pride tako vsak, tudi najrevnejši v položaj to živilo, ki se po pravici imenuje kralj živil, spoznati zastoj in brez vsake obveznosti. Ta izredna ponudba velja samo za kratek čas, zato je v vsakega interesu, da to brezplačno poskušnjo takoj zahteva z dopisnico. 127

Podjetje Nutrigen, Budapešta VII, Elisabethring 16 abt. 174.

Edina štajers. narodna steklarska trgovina
na debelo in na drobno

Franc Strupi :: Celje
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe. **Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.** **Najsolidnejša in točna postrežba.**

63

Podružnica

**Ljubljanske Kreditne
Banke v Celju.**

Centrala: Ljubljana.

Podružnice: Špiljet, Celovec, Trst, Sarajevo in Gorica :

Delniški kapital: 8 milijon kron.

Rezervni zaklad čez K 800.000 obrestuje

**vloge na vložne
knjižice po**

od dne vloge do dne dviga.

Rent. davek plačuje banka iz svojega.

4¹ 0
2 0
čistih